परिवर्तनको लागि
क्राईम अपरेशन
CRIME OPERATION
साप्ताहिक

❑ वर्ष १२ ❑ अंक ४४ २०८१ आषाढ ९ आईतवार Sunday 23, JUN 2024 ❑ पृष्ठ: ६, ❑ मूल्य रु. १०/-

नेपाल खानेपानी संस्थान
शाखा कार्यालय, विराटनगर

सूचना

गर्मी, सुख्खा याम बढे सँगै जमिन मुनीका पानीका सतह घटिरहेकोले गर्दा पानी उत्पादन कम हुन गई वितरण प्रणालीमा समस्या भएको जानकारी गराउदै वितरण गरिएको पानी सहि सदुपयोग गरि दिनु हुन अनुरोध छ, साथै कहि कतै पाईप लिकेज भई पानी खेर गईरहेको देख्नु भएमा कार्यालयलाई जानकारी गरार्य दिनु होला ।

पानी उमालेर र फिल्टर गरेर मात्र प्रयोग गर्ने बानी बसालौं ।

कोशी प्रदेशको बजेट बहुमतले पारित

विराटनगर । कोशी प्रदेश सरकारले अगामी आर्थिक २०८१-०८२ को लागि प्रस्तुग गरेको ३५ अर्ब २७ करोड ९३ लाख रुपियाँको बजेट शनिवार पारित भएको छ ।

अगामी आर्थिक वर्ष २०८१-०८२ बजेटको विस्तृत विवरण भित्री पृष्ठमा छ ।

कोशी प्रदेश सरकारका आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री रामबहादुर मगरले प्रदेश सभामा अषाढ १ गते बजेट प्रस्तुत गरेको थियो । उक्त बजेटलाई प्रदेशसभा बैठकले बहुमतल पारित गरको छ ।

प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको बजेटमा चालु तर्फ १४ अर्ब ४७ करोड २३ लाख र पुँजीगत तर्फ १६ अर्ब २० करोड २० लाख, वित्तीय व्यवस्थापनबाट २ करोड र स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण तर्फ ४ अर्ब ५८ करोड ५० लाख विनियोजन गरेका छन् जसमध्ये चालु खर्च मध्ये सङ्घीय अनुदान फर्त फिर्ताका लाग ३ अर्ब रहेको छ ।

अनुमाति गरिएको खर्च मध्ये प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजश्व ४ अर्ब ९८ करोड , राजस्व बाँडफाँडबाट १२ अर्ब ४० करोड ८ लाख, सङ्घबाट प्राप्त हुने वित्तीय मिानप्काढा ८ अर्ब ९४ करोड ३२ लाख, सशर्त अनुदान ४ अर्ब १६ करोड ४३ लाख, सम्पुरक अनुदानबाट ६५ करोड ५० लाख र विशेष अनुदानबाट ७८ करोड १ लाख गरी ३१ अबए १२ काृठ ३४ लाख उपलब्ध हुने छ ।

बांकी नगद मौज्दातबाट ३ अर्ब २५ करोड र बैदेशिक अनदानबाट १० करोड ५९ लाख व्यहोरिने भएको छ । बजेटको पूर्णपाठ भित्री पृष्ठमा छ ।

प्रदेश स्तरिय ट्राफिक सप्ताह शुभारम्भ

बिराटनगर । सडक अनुशासन तथा सवारी दुर्घटना न्यूनिकरणको लागी प्रदेश स्तरिय ट्राफिक सप्ताहको भव्यताका साथ शुभारम्भ भएको छ ।

कोशी प्रदेश प्रहरी प्रमुख प्रहरी नायव महानिरीक्षक चन्द्र कुबेर खापुङको अध्यक्षता तथा कोशी प्रदेशका माननीय मुख्य मन्त्री हिक्मत कुमार कार्कीको प्रमुख आतिथ्यतामा रोडशेस चोकबाट प्रभात फेरी ऱ्याली शुरु भई महेन्द्रचोक हुँदै बिराट नगरको सिटी हलमा पुगी एक कार्यक्रमको बिच ट्राफिक सप्ताहको शुभारम्भ गरिएको थियो ।

बिराटनगरको सिटी हलमा भएको ट्राफिक सप्ताह शुभारम्भ कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि माननीय मुख्य मन्त्री हिक्मत कुमार कार्कीले पानसमा दिप प्रज्वलन गरेर बिधिवत रुपमा कार्यक्रमको समुद्धाटन गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्नु हुँदै प्रमुख अतिथि कार्कीले सडक दुर्घटना न्युनिकरणमा अहोरात्र खटिने ट्राफिक प्रहरीलाई मनै देखी धन्यबाद दिदै ट्राफिक व्यवस्थापनमा सबै क्षेत्रको उत्तिकै साथ र सहयोग रहेमा दुर्घटना न्युनिकरणमा थप सहजता हुनेमा आफु बिश्वस्त रहेको वताएका थिए । साथै वहाँले प्रदेश सरकारको तर्फबाट ट्राफिक व्यवस्थापन तथा सवारी दुर्घटना न्युनिकरणका लागी ट्राफिक प्रहरीको प्रयोजानार्थ बिभिन्न किसिम का सामग्रीहरु समेत हस्तान्तरण गर्नु भएको थियो ।

सोही कार्यक्रममा ट्राफिक व्यवस्थापन तथा सवारी दुर्घटना न्यूनिकरणमा उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउनु हुने महानुभावहरुलाई वहाँहरुको योगदानको उच्च कदर गर्दै प्रसंसा पत्र प्रदान गरी सम्मान समेत गरिएको थियो ।

तिव्र गति जीवन क्षेती, ट्राफिक नियम जानौ पनि मानौ पनि, आफ्नो लेन चिनौ, सहि लेनमा हिडौं, सिट क्षमता भन्दा बढी यात्रा नगरौ भन्ने मुल

वांकी अन्तिम पेजमा...

हत्याको आरोपमा एक पक्राउ

विराटनगर । कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालयको प्रादेशिक अनुसन्धान समुह रिट र जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङबाट खटिएको प्रहरी टोलीले छुरा प्रहार गरी हत्या गरेको आरोपमा विराटनगर-४ का २४ बर्षीय गणेश भन्ने रमेश यादबलाई पक्राउ गरेको छ ।

असार ५ गते बुधबार राती रमेश यादबले छिमेकीको घरमा पाहुना आएका दुहबी नगरपालिका-१२ सुनसरीका २३ बर्षीय अक्लेश कुमार यादबलाई सामान्य वाद विवादका क्रममा धारीलो हतियार छुरा प्रहार गरेका थिए ।

छुरा प्रहारबाट घाईते भएका यादबको उपचारको क्रममा नोबेल

वांकी अन्तिम पेजमा...

दुग्ध किसानद्धारा ज्ञापनपत्र

विराटनगर । नेपाली दुग्ध किसानहरूको बक्यौता रकम तत्काल भुक्तानी पाउने व्यवस्था मिलाउन माग गर्दै नेपाल किसान महासंघ झापाले प्रधानमन्त्री समक्ष शुक्रवार ज्ञापन पत्र पठाएको छ ।

महासंघका अध्यक्ष रतन थिङ्लावोको नेतृत्वमा गएको किसानहरूको टोलीले जिल्ला प्रशासन कार्यालय झापाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी बन्धु प्रसाद बास्तोलामार्फत ज्ञापनपत्र पठाएको हो ।

विभिन्न ११ सूत्रीय माग राखेर बुझाइएको ज्ञापन पत्रमा नेपाली किसानले उत्पादन गरेको सबै दूध खरिद गरी मिल्क होडिको अन्त्य गरिनुपर्ने, उत्पादनका आधारमा दिइँदै आएको अनुदान कार्यक्रम पुन: सञ्चालनमा ल्याइनुपर्ने, सहुलियत कृषि ऋण र पशु बिमा अनुदान कार्यक्रम परिणाममुखी बनाइनुपर्ने, कृषि बिमामा सरकारका तर्फबाट दिइने अनुदान तत्काल उपलब्ध गराएर किसानलाई बिमा बापतको रकम पाउने अवस्था सिर्जना गर्न माग गरिएको छ ।

नेपाललाई खोरेंत रोगमुक्त देश घोषणा गरी अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा नेपाली उत्पादन पुर्याउनुपर्ने, दुग्धजन्य पदार्थको आयात रोकेर आत्मनिर्भर बनाउन पहल गर्नुपर्ने, पाउडर

वांकी अन्तिम पेजमा...

खाना पकाउने ग्यास (एलपी ग्यास) प्रयोगकर्ताहरुलाई सुरक्षासम्बन्धी
अति आवश्यक जानकारी

एलपी ग्यास अत्यन्तै प्रज्वलनशील पेट्रोलियम पदार्थ भएकाले यसको प्रयोगमा पर्याप्त सतर्कता एवम् सावधानी अपनाउनु जरुरी हुन्छ । त्यसैले खाना पकाउने ग्यासको चुहावटले हुने दुर्घटनाबाट बच्न देहायका कुरामा विशेष ध्यान पुऱ्याउनु हुन सम्पूर्ण उपभोक्तावर्गमा अनुरोध छ ।

दुर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

- सिलिन्डर ल्याउँदा लैजाँदा नगुडाऔं । भान्सामा सिलिन्डर सधै ठाडो राखी प्रयोग गरौं । सुताएर, घोप्टाएर प्रयोग नगरौं ।
- रेगुलेटर, रबर, पाइप, चुलोजस्ता उपकरणहरु गुणस्तर भएको मात्र प्रयोग गरौं। साथै हरेक दुई वर्षमा ग्यासको पाइप फेरौं ।
- खाना पकाउँदा सधैं झ्याल, ढोका खुला राखौं र सुतीको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरौं ।
- काम सकिएपछि सधैं रेगुलेटर बन्द गर्न नबिसौं ।

नेपाल आयल निगम
कोशी प्रदेश कार्यालय
विराटनगर

खाद्य स्वच्छतामा लगानी बढाऔं,अप्रत्यासित अवस्थाको पूर्वतयारी गरौं!!!
विश्व खाद्य स्वच्छता दिवस, २०२४ को अवसरमा खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय, विराटनगरबाट जारी संदेश

- गर्मीको समयमा किटाणुको संक्रमण उच्च हुने उच्च हुने हुंदा खाद्य पदार्थ भण्डारण गर्दा ५ डिग्री सेल्सियस भन्दा तल वा ६० डिग्री सेल्सियस भन्दा माथि को तामक्रम सुनिश्चित गरौं ।
- सडकपेटी, बजार, मेला लगायतका स्थानहरुमा खुल्ला रुपमा विक्री वितरण हुनेलेवल नभएका रङ्गिन कटन क्याण्डीजस्ता खाद्य पदार्थ उपभोग नगरौं ।
- खाद्य पदार्थसंग सिधा सम्पर्कमा रहीपोको पार्न, पस्कन तथा भण्डारण गर्न पत्रप्त्रिका, मसी छापिएका वा रङ्गिन कागजको प्रयो नगरौं ।
- मधुमेह, उच्च रक्तचाप तथा मुटुजन्य रोगको जोखिम कम गर्न नुन र चिनीको उपभोग कम गरौं ।
- लेबल विवरणमा औद्योगिक ट्रान्स प्याट लेखिएका खाद्य पदार्थको उपभोग कम गरौं ।
- स्वास्थ्यका लागि लाभदायक असंतृप्त चिल्लोपदार्थ बढी भएका खाद्य पदार्थ जस्तै माछा, एभोकाडो, नट्स (लगतक), वनस्पति तेलको उपभोग गर्ने गरौं ।
- गर्मीको समयमा नियमित रुपमा स्वच्छ पिउने पानी, फलफूलका रस तथा झोलिलो पदार्थको प्रयोग बढाऔं ।
- प्याक भएका खाद्य पदार्थहरुको लेवलमा उत्पादन तथा उपभोग्य मिति, तौल, व्याच नं., उत्पादकको नाम, ठेगाना जस्ता विवरण हेरेर मात्र खरिद तथा उपभोग गरौं ।
- खाद्य पदार्थको स्वच्छता तथा गुणस्तर सम्बन्धमा कुनै गुनासो भए सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराऔं ।

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपंछी विकास मन्त्रालय,
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग,
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय विराटनगर, मोरंग
सक्पर्क ०२१-४७४८२८, ४७४२२१, ९८५२०८१०१८

प्रदेश स्तरिय...

नाराका साथ विहिवार देखि एकै साथ जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालयहरुले समेत बिशेष कार्यक्रमहरुको आयोजना गरी कोशी प्रदेशका १४ वटै जिल्लाहरुमा सडक अनुशासन तथा सवारी दुर्घटना न्यूनिकरणको लागि एक हप्ता सम्म बिभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरी ट्राफिक सप्ताहको शुभारम्भ गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा कोशी प्रदेशका आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री माननीय लिला बल्लभ अधिकारी, मोरङ जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी प्रेम प्रसाद भट्टराई, यातायात व्यवसायी सरोज श्रेष्ठले ट्राफिक सप्ताहको शुभकामना सहित आ-आफ्नो भनाई राख्नु भएको थियो भने नेपाल प्रहरी राजमार्ग सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन कार्यालय इटहरीका प्रमुख प्रहरी उपरीक्षक सरोज पौडेलले स्वागत मन्तव्य राख्नुका साथै ट्राफिक सप्ताहको औचित्य माथी प्रकाश पार्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रदेश प्रहरी प्रमुख खापुङले ट्राफिक सप्ताहको सफलताको शुभकामना सहित धन्यवाद मन्तव्य व्यक्त गर्नुका साथै सवारी दुर्घटना न्युनिकरणको लागि प्रदेश सरकारबाट प्राप्त श्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग गरी आम नागरीक र सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय र सहकार्य गर्दै प्रदेशको ट्राफिक व्यवस्थापन प्रभावकारी बनाउने बिश्वास ब्यक्त गरेका थिए ।

कार्यक्रममा कोशी प्रदेशका माननीय आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री राम बहादुर मगर, माननीय स्वास्थ्य मन्त्री राजेन्द्र कार्की, माननीय खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा मन्त्री एकराज कार्की, माननीय राज्य मन्त्री सिर्जना राई, प्रदेश प्रमुख सचिव केदारनाथ शर्मा लगायत सुरक्षा निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु, नेपली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरीका प्रहरी अधिकृत तथा प्रहरी कर्मचारी, स्थानिय जनप्रतिनिधीहरु, यातायात व्यवसायीहरु, सामुदायिक सेवा केन्द्रका पदाधिकारी हरु, संचार कर्मीहरु, नागरीक समाज, संघ संस्थाका प्रतिनिधीहरु, बिभिन्न बिद्यालयका शिक्षक तथा बिद्यार्थीहरु समेतको उपस्थिति रहेको थियो ।

उक्त शुभारम्भ कार्यक्रम प्रदेश सरकार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय कोशी प्रदेश बिराटनगर तथा नेपाल प्रहरी राजमार्ग सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन कार्यालय इटहरी सुनसरीको आयोजनामा भएको थियो ।

हत्याको...

अस्पताल बिराट नगरमा मृत्यु भएको थियो। घटनामा संलग्न रमेश यादबलाई प्रहरीले भाग्दै गरेको अवस्थामा सुनसरीको लौकहीबाट पक्राउ गरेको थियो।

पक्राउ परेका यादबको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङबाट थप अनुसन्धान भईरहेको छ ।

दुग्ध...

दूध उत्पादन केन्द्रलाई पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्नुपर्ने, नेपालको आन्तरिक खपत आन्तरिक उत्पादन बाटै गर्ने अनिवार्य व्यवस्था गर्नुपर्ने, लम्पी स्किन रोगबाट पशुको क्षति ब्यहोराका किसानलाई तत्काल अनुदान दिइनुपर्ने, बर्खे धानको उचित मूल्य तोकी सरकारले नै खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउन ज्ञापन पत्रमा माग गरिएको छ ।

सरकारले तत्काल संशोधन गर्नुपर्ने उक्त मागहरू पूरा नभए सडक आन्दोलनमा निस्कन बाध्य हुने चेतावनी दिँदै ज्ञापनपत्रमा किसानहरूको समुन्नतिले मात्रै समग्र राष्ट्रको समुन्नति हुनेतर्फ सरकारलाई सचेत गराइएको छ ।

दुग्ध उत्पादक किसान हरूको समस्या समाधान गरेर यस क्षेत्रलाई धराशायी बन्न नदिन प्रधानमन्त्रीको गम्भीर ध्यानाकर्षण गराउँदै ज्ञापनपत्रमा कृषि ऋृण कटौती नगर्न पनि आग्रह गरिएको छ ।

'सरकारले दूध उत्पादनका आधारमा दिइने अनुदान हटाउने, पशु बिमाको प्रिमियम बापत दिइने अनुदान रकम भुक्तानी नगरी किसानले पालेका पशुको बिमा रकम भुक्तानी नहुने वातावरण सिर्जना गरेको छ'-ज्ञापनपत्रमा भनिएको छ-'नेपाली किसानलाई प्रोत्साहन र संरक्षण गर्दै कृषि क्षेत्रमा स्वरोजगारका अवसरहरू वृद्धि गर्न जोडदार माग गर्दछौं ।'

नेपालमा कृषि पेसामा आबद्धमध्ये ८६ प्रतिशत पशुपालन क्षेत्रमा संलग्न रहेको, देशको अर्थतन्त्रमा लगभग ६ प्रतिशत योगदान दुग्धजन्य उत्पादनको रहेको, ३० लाख घरपरिवार प्रत्यक्ष(अप्रत्यक्ष रुपमा दुग्धजन्य उत्पादनमा रहको ज्ञापनपत्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

दुग्ध उत्पादनतर्फ किसान हरूको आकर्षण बढ्दै गएर स्वरोजगारी सिर्जना हुने अवस्थामा सरकारी बेवास्ताका कारण पेसा नै धराशायी हुनेतर्फ गम्भीर हुन सरकारको ध्यानाकर्षण गराइएको छ ।

विषादीको प्रयोगमा सचेत बनौं

विषादीको प्रयोगबाट व्यक्तिमा देखिने लक्षण,

- *थकान महशुस हुनु, टाउको दुख्नु, रिगांटा लाग्नु, छाती दुख्नु ।*
- *छाला लाटो हुनु, चिलाउनु र फोका आउनु ।*
- *आँखा रातो हुनु, पोल्नु, आँशु बगिरहनु, धमिलो देखिनु र आँखीभौं फरफराउनु ।*
- *नाक पोल्नु, पातलो सिंगान बगिरहनु खोकी लाग्नु, बाकबाकी लाग्नु वान्ता हुनु र निद्रा नपर्नु ।*
- *हिँड्दा लड्खडान, कम्पन हुनु, होस हराउनु, स्वाँ-स्वाँ बढ्नु र मुर्छा पर्नु ।*

नेपाल सरकार, विज्ञापन बोर्ड

खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालयको जनहितमा जारी सूचना

- सिंचाइ प्रणालीको विकास र विस्तार गरी कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरौं । सबै प्रकारका पानीका स्रोत, मुहान, कुलो, पैनी नहर आदिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी आकासे पानीबाट संकलित पोखरी, भूमिगत लिफ्ट, सतह आदि सिंचाइ प्रणाली मार्फत पानीका थोपा थोपालाई कृषिमा प्रयोग गरौ। सडक पूर्वाधारजस्ता अन्य भौतिक संरचना निर्माण गर्दा कुलो पैनी नहरको संरचनामा क्षति नपुर्याऔं, क्षति पुगेमा क्षति पुर्याउने निकायबाटै तत्कात मर्मत संभार गराऔं । सिंचाइ प्रणालीमा कम ऊर्जा खपत गर्ने र नविकरणीय ऊर्जाबाट चल्ने उपकरणहरुको प्रयोग गरौं ।

- आधुनिक प्रविधि र उन्नत जातका विउविजनको प्रयोग, वालीमा विविधीकरण र परिवर्तन तथा नगदे बालीलाई प्राथमिकता दिई परम्परागत कृषि पेशाबाट आधुनिक व्यावसायिक र भरपर्दो पेशामा रुपान्तरित भई स्वदेशमै समुन्नत भविष्य निर्माण गरौं । अर्गानिक कृषि उत्पादनमा जोड दिई मानव स्वास्थ्यप्रति संवेदनशील बनौं ।

- वर्षाको समयमा बाढी पहिरो तथा कटान जस्ता जल उत्पन्न प्रकोप आउन सक्ने भएकाले नदीको प्राकृतिक बहावलाई अबरोध पुर्याइ किनाराहरु अतिक्रमण गरेर सम्भावित कटान, पहिरो जस्ता जोखिम युक्त क्षेत्रमा संरचना निर्माण गरी वसोवास नगरौं। नदी कटान, पहिरो रोकथाम तथा माटोको संरक्षणका लागि बनाइएका संरचनाहरुको सम्भार र संरक्षण गरौं। जलवायु परिवर्तनप्रति सचेत रहौं । वर्षाको पूर्व जानकारीका लागि जल तथा मौसम विज्ञान विभागको www.hydrology.gov.np वेबसाइटको सूचनाहरुबाट सु-सूचित रहौं ।

खानेपानी, सिंचाइ तथा उर्जा मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
कोशी अस्पताल
विराटनगर, नेपाल

कोशी अस्पतालबाट निःशुल्क तथा न्यूनतम शुल्कमा संचालित कार्यक्रम तथा सेवाहरु ।

नेपाल सरकारको स्वास्थ्य नीति तथा कार्याक्रमहरु अनुसार यस अस्पतालबाट सेवाग्राहीहरुका लागि निःशुल्क तथा न्यूनतम् शुल्कमा विशिष्ट स्वास्थ्य सेवा, उपचारात्मक, निरोधात्मक तथा पुनर्स्थापनात्मक सेवासम्मका विभिन्न स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा/कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुँदै आएको कुरा सर्वविदित नै छ । कोशी अस्पताल विराटनगरबाट सञ्चालित निःशुल्क तथा न्यूनतम् शुल्कमा तपशिल बमोजिमका सेवाहरु सञ्चालनमा रहेका हुँदा तपशिल बमोजिमका सेवाहरु लिई लाभ लिनुहुन आम सेवाग्राही वर्गमा सुसूचित गरिन्छ।

निःशुल्क तथा न्यूनतम शुल्कमा सञ्चालित सेवा/कार्यक्रमहरु:

१. आङ खसेका महिलाको लागि निःशुल्क शल्यक्रिया।
२. हाइड्रोशिल भएका बिरामीहरुको लागि निःशुल्क शल्यक्रिया।
३. हात्तिपाइले भएका बिरामीका लागि निःशुल्क उपचार सेवा।
४. एकद्वार संकट व्यवस्थापन कार्यक्रम (लैंगिक हिंसा पीडितलाई निःशुल्क उपचारात्मक तथा पुनर्स्थापना सेवा)।
५. सामाजिक सेवा इकाइ मार्फत विपन्न नागरिकको निःशुल्क उपाचार सेवा।
६. स्वास्थ्य बिमा सेवा।
७. पोषण पुनर्स्थापना गृह सञ्चालनः कुपोषित बालबालिकालाई निःशुल्क उपचार सेवा।
८. निःशुल्क गर्भपतन सेवा।
९. भर्ना भएका बिरामीका लागि निःशुल्क रासनको व्यवस्था।
१०. आमा सुरक्षा कार्यक्रमः निःशुल्क प्रसुति सेवा।
११. नवजात शिशुको निःशुल्क उपचार सेवा।
१२. खोप सेवा परिवार नियोजन सेवा।
१३. कुष्ठरोग निवारण कार्यक्रम सञ्चालन।
१४. एच.आइ.भी. एड्स सम्बन्धी ए.आर.टी. र मेथाडोन सेवा।

डा. रबिराज सिंह
प्रमुख मेडिकल सुपरिटेण्डेण्ट

अनलाईन माध्यमबाट भुक्तानी वा रकम स्थानन्तरण गर्दा सम्भव भएसम्म सार्वजनिक स्थानका निःशुल्क वाईफाई प्रयोग नगरौं । अनलाईन भुक्तानी गर्दा प्रयोग हुने ओटिपि, पासवर्ड अरुलाई शेयर नगरौं । सुरक्षित रुपमा वित्तीय कारोबार गरौं ।

नेपाल सरकार, विज्ञापन बोर्ड

परिवर्तनको लागि क्राईम अपरेशन CRIME OPERATION साप्ताहिक
प्रवन्ध निर्देशक : हिरालाल साह ९८४२२०५८१६ सम्पादक/प्रकाशक : श्याम सुन्दर सुतिहार ९८४२०२७१४२,९८०७३५२२१३ कार्यालय विराटनगर-११ कम्प्युटर लेआउटःविजय कु.मण्डल मुद्रकःबाबा प्रिण्टर्स अफसेट प्रेस, विराटनगर-७ इमेलःcrimeopration@gmail.com

क्राईम अपरेशन

सम्पादकीय

भत्ताको लागि परिचयपत्र

नेपाल सरकारले दिने गरेको समाजिक सुरक्षा भत्ता लिनको लागि प्रत्येक वर्ष श्रावन देखि असोज सम्म नविकरण गर्नु पर्ने हुन्छ। त्यसको लागि नागरिकताको फोटाकपी अनिवार्य पेश गर्नु पर्ने हुन्छ। अहिले नेपाल सरकारले समाजिक सुरक्षा भत्ता कार्डलाई नविकरण गर्न अनिवार्य रुपमा राष्ट्रिय परिचय पत्र हुनु पर्ने गरी २८ जिल्लामा गरेको परिपत्रले अहिले जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जेष्ठ नागरिक, वृद्ध, वृद्धाहरुले राष्ट्र परिचयपत्र बनाउन लाईनमा उभिएर सास्ती खेपी रहेका छन्। नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्र हुँदा हुँदै किन चाहियो राष्ट्र परिचयपत्र भनी वृद्ध वृद्धाहरुले प्रश्न गर्दै यदि नागरिकताको सट्टा राष्ट्रिय परिचय पत्र नै चाहियो भने त्यो परिचय पत्र घर घरमै गएर वितरण गर्नुपर्ने माग समेत गर्ने गरेका छन्।

वृद्ध बुवा आमालाई लिएर जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा विहानै देखि भिड लाग्ने गरेका छन्। राष्ट्र परिचय पत्र बनाउन नागरिकताले मात्रै पुग्दैन कसैको जन्म दर्ता चाहिन्छ त कसैको विवाह दर्ता र मृत्यु दर्ता चाहिन्छ वा नाता प्रमाणित गरेको कागज माग गरेपछि एउटा राष्ट्रिय परिचय पत्र वनाउन हप्तौ लाग्द छ। सरकारको यस्तो रवैयाले देशैभरिकै जेष्ठ नागरिकहरुले अहिले सास्ती भोगी रहेका छन्। जेष्ठ नागरिकहरुले सास्ती भोगी रहदा पनि सरकारको ध्यान त्यता तिर पुगेकै छैन।

जेष्ठ नागरिक, वृद्धवृद्धा, असक्तहरुलाई अनिवार्य राष्ट्रिय परिचय पत्र नभनेर नागरिकता वा परिचय पत्र भन्नु पर्दथ्यो। समाजिक सुरक्षा भत्ता लिन यतिको लफडा गर्न आवश्यक छैन। जनताका प्रतिनीधि संघिय संसदहरुले त जेष्ठ नागरिकहरुलाई घरमै गएर परिचय पत्र वाड्न माग गरेको छन्। तर त्यस तर्फ सरकाले केही सोचेकै छैन। नेपालमा बसोवास गरेका कुनै पनि प्रमाणका आधारमा समाजिक सुरक्षा भत्ता दिनु पर्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक छ।

साप्ताहिक राशिफल

मेष (चु,चे,चो,ला,लि,लु,ले,लो,अ) : तपाईका विरोधीहरु परास्त हुनुकासाथै मान सम्मान समेत मिल्ने योग रहको छ। यूवायूवतीहरुको लागि नयांजीवन साथी मिल्ने छ।

वृष (इ,उ,ए,ओ,वा,वि,वु,वे,वो) : आर्थिक पक्ष राम्रोरहेकाले व्यापार व्यवसायवाट राम्रै नाफा मिल्ने तथा परिवारिक सुख प्राप्तीको योग समेत रहेको छ।

मिथुन (क,कि,कु,घ,ङ,छ,के,को,ह) : आफन्त जनसंग खटपट मनमुटाउ गराउने योग छ। दाम्पत्य तथा प्रेमको विषयमा सामान्य अप्ठ्यारो हुने योग छ।

कर्कट (हि,हु,हे,हो,डा,डि,डु,डे,डो) : मनमा अनावश्यक तर्कतर्कले डेरा जमाउने योग देखिन्छ। गरेको काम अरुले काट्न सक्ने देखिएकाले विचार पुऱ्याएर काम गर्नुहोला।

सिंह (मा,मि,मु,मे,मो,टा,टि,टु,टे) : विद्यार्थीवर्गका लागि पढाईमा गहिरो लगाउ हुनुका साथै बौद्धिक क्रियाकलापमा सहभागी हुने प्रवल सम्भावना छ।

कन्या (टो,प,पी,पू,ष,ण,ठ,पे,पो) : शाररीक अवस्थाका साथै आलश्य बढ्ने योग रहेको छ। नाना तरहका अनावश्यक विषयलेमानसिक तनाव उत्पन्न गराउने देखिनछ।

तुला (रा,री,रु,रे,रो,ता,ती,तु,ते) : पारिवारिक चिन्तालेसताउने योग रहेको छ। भने उत्तरार्द्धमा सामान्य वादविवाद पर्नै सम्भावना रहेको छ।

वृश्चिक (तो,ना,नि,नू,ने,नो,या,यि,यू): आर्थिक पक्ष सवल रहेको छ। आत्मवल तथा पराक्रम बढेर जानाले प्रशस्त कार्य सम्पादन गर्ने क्षमता बढ्ने छ।

धनु (यो,भा,भी,भू,ध,फा,ढ,भे) : मेवा मिष्ठानका परिकार प्राप्त हुने वेला छ। कृषि तथा कृषिजन्य व्यवसायमा लाभ **हुने प्रवल सम्भावन देखिन्छ।**

मकर (भो,जा,जी,जू,जे,ख,खि,खू,खे,गा,गी) : महिनाको पुर्वाद्धमा मिसत्रहरुसंग धनमाल तथा मनोरञ्जनको अवसर मिल्ने छ। भने उत्तरार्द्धमा मान क्षति र अपमान आउन सक्ने छ।

कुम्भ (गु,गे,गो,सा,सी,सु,से,सो,द) :सामाजिक कार्यमा सहभागी हुनुका साथै भोजभतेरमा तथा रमाइलो मात्रको सुवर्ण अवसर मिल्ने प्रवल सम्भावना रहेको छ।

मीन (दी,दु,थ,झ,ञ,दे,दो,च,ची) : शत्रुहरुको शिर निहुरिनेछ। भने वादविवादमा विजय मिल्ने योग रहेको छ। पेट,आंखा तथा सामान्य शारीरिक अस्वस्थ्यता देखापर्ने छ।

आर्थिक वर्ष २०८१-०८२ को लागि कोशी प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको बजेट, पूर्णपाठ

कोशी प्रदेश सरकारले अगामी आर्थिक वर्ष २०८१-०८२ को लागि ३५ अर्ब २७ करोड ९३ लाख रुपैयाँको बजेट अषाढ १ गते विनियोजन गरेको छ। आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री राम बहादुर मगरले अघिल्लो वर्ष भन्दा ९६ करोड ४२ लाख १० हजार रुपैयाँ घटेको बजेट शनिवार प्रस्तुत गरेको थियो। बजेटको पुर्णपाठ यस प्रकार रहेको छ

माननीय सभामुख महोदय,

१. कोशी प्रदेश सरकारको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रीको हैसियतले यस गरिमामय प्रदेश सभामा आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को आय र व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु। प्रस्तुत बजेटलाई प्रदेशको दिगो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रमा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने, शिक्षा स्वास्थ्य लगायत सामाजिक विकासका क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गर्ने, भौतिक पूर्वाधार निर्माण र पर्यटन विकास गर्ने तथा सेवा प्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाई सुशासन प्रवर्द्धन गर्नेतर्फ परिलक्षित गरेकोछु।

२. यस अवसरमा म सर्वप्रथम राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अधिकार प्राप्तिका लागि भएका संघर्ष तथा आन्दोलनमा शहादत हुनु भएका ज्ञात अज्ञात सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु।

३. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले हामीलाई दिगो शान्ति, विकास, समृद्धि र सुशासनतर्फ अघि बढ्ने आधार दिएको छ। प्रदेशले अवलम्बन गरेको स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश निर्माण गर्ने सोच सहितको बहुआयामिक विकासलाई तीव्र रुपमा अघि बढाइने छ।

४. प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र रही सम्भाव्य स्रोतको परिचालन एवं उच्चतम उपयोग गर्न विनियोजन दक्षता, कार्यान्वयन कुशलता र वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु परेको छ। आर्थिक तथा सामाजिक पूर्वाधारको विकास गर्दै गरिवीको रेखामुनि रहेका नागरिकको विकास र समृद्धिको आकाङ्क्षा सम्वोधन गर्न उपलब्ध स्रोत र साधनलाई केन्द्रित गरेकोछु।

५. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले नेपालको संविधान, सोह्रौं आवधिक योजना र कोशी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजनाले लिएका सोच, लक्ष्य र उद्देश्य, सन् २०२६ मा विकासशील राष्ट्रमा स्तरोन्नतिको लागि लिनुपर्ने रणनीति, सन् २०३० सम्म हासिल गर्नुपर्ने दिगो विकास लक्ष्य प्राप्ति गर्ने सम्बन्धमा प्रदेशका तर्फबाट गर्नुपर्ने योगदान, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, कोशी प्रदेश सरकारको यसै गरिमामय सदनमा प्रस्तुत गरिएको आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई आधारको रूपमा लिएको छु।

६. प्रदेश सभाको यसै अधिवेशनमा पेश भएको विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त र प्राथमिकता उपर भएको छलफलमा माननीय प्रदेश सभा सदस्यहरुबाट प्राप्त सुझाव, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधीहरु, निजी क्षेत्र, बुद्धिजीवी, पेशाविद्, उद्योगी व्यवसायी, सञ्चारकर्मी र आमनागरिकबाट प्राप्त रचनात्मक सुझाव समेतलाई समेटी आगामी आ.व.को बजेट तर्जुमा गरेकोछु।

माननीय सभामुख महोदय,

७. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधान बमोजिम २०७४ सालमा प्रदेश सभाको पहिलो निर्वाचन भई प्रदेश सरकार स्थापना भएको छ वर्ष पूरा भएको र दोश्रो कार्यकालका लागि निर्वाचन सम्पन्न भई प्रदेश सरकार गठन भएको एक वर्षभन्दा बढी भइसकेको छ। पहिलो आवधिक योजना सफलतापूर्वक कार्यान्वयन भईसकेको र दोस्रो आवधिक योजना तर्जुमा भई आगामी आ.व. देखि लागू हुने चरणमा रहेको यस अवधिमा प्रदेशको आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रमा हासिल भएका मुख्य उपलब्धि प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

८. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ५ खर्ब ९९ अर्ब रहेको कोशी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन चालु आर्थिक वर्षमा रु.९ खर्ब ३ अर्ब रहने अनुमान छ। प्रदेशको प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलर ९ सय ३४ बाट बढेर १ हजार ३ सय ३६ पुगेको छ। यस अवधिमा कोशी प्रदेशमा विद्युत उत्पादन १ सय २१ मेघावाटबाट ५ सय ७७ मेघावट पुगेको छ, भने ९७.७ प्रतिशत जनसङ्ख्यामा विद्युत सेवाको पहुँच पुगेको छ। प्रदेशको वन क्षेत्र ४३.२ प्रतिशतबाट बढेर ४८.९ प्रतिशतमा विस्तार भएको छ।

९. "स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश" को दीर्घकालीन सोच एवम् "सामाजिक न्याय सहितको समुन्नत प्रदेश निर्माण हुने" समष्टिगत लक्ष्य लिएको प्रदेशको प्रथम आवधिक योजनाले तय गरेका ६६ वटा गन्तव्य सूचक र २३ वटा परिमाणात्मक लक्ष्यमध्ये ५० प्रतिशत सूचकहरुमा पूर्ण उपलब्धि हासिल भएको छ।

१०. कोशी प्रदेशमा ५ वटा बजेट कार्यान्वयन भईसकेका छन्। पूँजीगत खर्च गर्ने क्षमतामा अन्य प्रदेश भन्दा कोशी प्रदेश अगाडि नै रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा विनियोजित पुँजीगत बजेटको ८९.८ प्रतिशत खर्च भएको थियो।

११. कोशी प्रदेशको सोलुखुम्बु जिल्लाको खुम्बु पासाङ्ग ल्हामु गा.पा. र संखुवासभाको भोटखोला गा.पा. बाहेक सबै स्थानीय तहको केन्द्रसम्म सडक पहुँच पुगेको छ। प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि निर्माण सुरु गरेका ७८ वटा बहुवर्षीय प्रादेशिक सडकमध्ये २२ वटा सम्पन्न भएका छन्। निर्माण सम्पन्न बहुवर्षीय सडकको २ सय ९८ किलो मिटर सहित जम्मा ५ सय २८ किलो मिटर सडक कालोपत्रे, १ हजार २ सय ५७ किलो मिटर ग्राभेल, १ हजार १ सय २ किलो मिटर कच्ची सडक र मर्मत तथा ट्र्याक ओपन सहित जम्मा ४ हजार ३ सय ६६ किलोमिटर सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति गरिएको छ। यस अवधिमा ८० वटा मोटरेवल पुल र १८४ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न भएको छ।

१२. प्रदेश सरकारबाट हाल सम्म ३३ वटा सरकारी भवन निर्माण, १०५ वटा सामुदायिक भवन निर्माण, ११ वटा भ्यूटावर निर्माण, १८ वटा वसपार्क निर्माण, ४६ वटा पार्क निर्माण र ५४ वटा एकीकृत वस्ती विकास गरिएको छ। जनता आवास कार्यक्रमबाट आर्थिक रूपले विपन्न तथा लोपोन्मुख समुदायका ५ हजार ९ सय १० वटा परिवारको आवास निर्माण सम्पन्न भएको छ।

१३. विराटनगरको शहीद रंगशालामा फ्लडलाइट जडान, भोजपुर रंगशाला लगायत ५० वटा ठूला खेलपूर्वाधारहरु निर्माण सम्पन्न भएका छन्। यसैगरी मुन्धुम पदमार्ग लगायत महत्वपूर्ण पर्यटकीय पूर्वाधारहरु निर्माण गरिएको छ।

१४. नेपालको कृषि उत्पादनमा कोशी प्रदेशको हिस्सा सबैभन्दा बढी अर्थात् २१.६ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेश सरकारबाट हालसम्म २४ वटा चिया प्रशोधन कारखाना स्तरोन्नति, १ वटा चिया परीक्षण तथा प्रवर्द्धन केन्द्र निर्माण, ३१ वटा खाद्यन्न भण्डारण गृह र खाद्यन्न सुकाउन ४ वटा ड्रायर पूर्वाधार निर्माण, ५ वटा बीउ प्रशोधन पूर्वाधारहरु, २८ वटा सुधारिएको अलैंची भट्टी निर्माणमा सहयोग गरिएको छ। साझेदारीमा धुलो दुग्ध कारखाना २ वटा, पशुदाना उत्पादन उद्योग २ वटा र ५ वटा प्राङ्गारिक मल उत्पादन कारखाना निर्माण गरिएको छ। कृषि उपज ढुवानीका ३० वटा ठूला तथा मध्यम सवारी साधनहरु अनुदानमा उपलब्ध गराइएको छ। यस्तै ५४ वटा नमुना व्यवसायिक बाख्रा फर्म र २० वटा पशु हाटबजार निर्माण गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ देखि २०७९/८० सम्मको पाँच वर्षमा प्रदेश सरकारबाट कृषि उद्यमीहरुका लागि रु.४ अर्ब ७३ करोड अनुदान उपलब्ध गराइएको छ।

१५. प्रदेश सरकार गठन भए पश्चात् स्वास्थ्य तथा सामाजिक क्षेत्रमा सुधार एवम् स्रोत र साधनको वितरणमा समानता तर्फ उन्मुख हुँदै गएको छ। नेपालमा निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनीको जनसंख्या २०.२७ प्रतिशत रहेकोमा कोशी प्रदेशमा गरिबीको रेखामुनि रहेको जनसङ्ख्या १७.२ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेशवासीको औषत आयु ६८.६ वर्षबाट बढेर ७०.४ पुगेको छ। साक्षरता दर ७९.७ प्रतिशत पुगेको छ, भने प्रदेशका सबै जिल्लाहरु साक्षर घोषणा भएका छन्। प्रतिहजार जीवित जन्ममा नवजात शिशु मृत्युदर २२ रहेकोमा १९ मा झरेको छ. भने बालमृत्युदर ३६ बाट ३३ मा झरेको छ। कोशी प्रदेशका करिब ९० प्रतिशत जनसंख्यामा आधारभूत खानेपानी र १९ प्रतिशत जनसंख्यामा सुरक्षित खानेपानी सेवा पुगेको छ।

१६. सार्वजनिक क्षेत्रमा महिला लगायत सीमान्तकृत समुदायको सहभागिता बढेको छ। पछिल्लो निर्वाचनबाट कोशी प्रदेशका स्थानीय तहमा महिला प्रतिनिधित्व ४०.९ प्रतिशत रहेको छ। निजामती सेवामा महिला सहभागिता २८.५ प्रतिशत पुगेको छ। सहकारीमा शेयर सदस्यमध्ये ५८ प्रतिशत महिला सदस्य रहेका छन्। कोशी प्रदेशका २८.४ प्रतिशत महिलामा घर जग्गाको स्वामित्व रहेको छ।

१७. प्रदेश स्थापना भएदेखि हालसम्म जम्मा ६२ वटा ऐन. ६४ वटा नियमावलीहरू, १ वटा गठन आदेश, ३ वटा नीतिहरू र ७६ वटा अन्य कानूनहरू तर्जुमा भएका छन्। प्रदेश लोक सेवा आयोगले स्थानीय सेवाको १ हजार ७ सय ५१ पदमा पदपूर्तिको लागि सिफारिस गरेको छ।

१८. विपद् व्यवस्थापनको लागि प्रदेशका १४ वटै जिल्लामा मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक सेवा केन्द्र सञ्चालन गरिएको छ भने वारुणयन्त्र लगायतका उपकरण समेत हस्तान्तरण भएको छ। ८९ वटा प्रहरी भवन तथा व्यारेक निर्माणको कार्य समेत प्रदेश सरकारबाट सम्पन्न भएको छ भने ११ वटा प्रहरी भवन निर्माणको क्रममा रहेकोछ।

१९. सार्वजनिक, निजी, सहकारी साझेदारी तथा लगानी प्रवर्द्धन गर्न स्थापना भएको प्रदेश लगानी प्राधिकरणबाट ९६ वटा परियो जनाको पूर्वसम्भाव्यता अध्ययन र १८ वटा परियोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको छ। जस मध्ये भेडेटार स्काइवाक परियोजना सम्पन्न हुने चरणमा रहेको छ। लगानी स्वीकृतिको चरणमा रहेका ५ वटा परियोजना र वार्ता प्रक्रियामा ६ वटा परियोजना रहेका छन् भने ६ वटा परियोजनालाई तेस्रो राष्ट्रिय लगानी सम्मेलन (सोकेस) मा पठाइएको थियो।

२०. प्रदेश सरकार गठन भएपछि विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल भए पनि जनताले प्रदेश सरकारसँग अपेक्षा गरे अनुसारको विकास हुन सकेको छैन। प्रदेशको अधिकारक्षेत्रको पूर्ण रुपमा उपयोग गर्ने गरी नीति, कानून तथा प्रशासनिक संरचनाको अपर्याप्तता, राजनीतिक संक्रमण, कोभिड-१९ को प्रभाव, स्रोत साधनको सीमितता, जनशक्तिको अभाव जस्ता कारण बाट प्रदेशको विकासको गति तीव्र हुन सकेन।

२१. राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्ने प्रतिवद्धतालाई समेत दृष्टिगत गरी आगामी आर्थिक वर्षमा आर्थिक सुधारलाई तीव्रता दिने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेकोछु।

माननीय सभामुख महोदय,

२२. यस प्रदेशको अर्थतन्त्रका महत्वपूर्ण आर्थिक, सामाजिक र वित्तीय परिसूचकहरु र तथ्यांक समावेश भएको कोशी प्रदेश आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/०८१ यस प्रदेश सभामा पेस गरिसकेको छु। अब म प्रदेशको विद्यमान आर्थिक अवस्था तथा चालु आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनको समिक्षा संक्षेपमा प्रस्तुत गर्दछु।

२३. कोशी प्रदेशको चालु आर्थिक वर्षको कुल गार्हस्थ उत्पादन रु. ९ खर्ब ३ अर्ब ५ करोड रहने अनुमान छ। फलस्वरुप प्रदेशको आर्थिक वृद्धिदर गत आर्थिक वर्षको

वांकी ३ पेजमा...

आर्थिक वर्ष...

२.१३ प्रतिशतबाट बढेर चालु आर्थिक वर्षमा ३.५१ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ।

२४. चालु आर्थिक वर्षको कुल विनियोजित बजेट रु. ३६ अर्ब ७४ करोड ३५ लाख रहेकोमा वैशाख मसान्तसम्म संघीय सशर्त अनुदानमा रू. ७ करोड ५५ लाख थप भई कुल बजेट रु. ३६ अर्ब ८१ करोड ९० लाख कायम भएको छ।

२५. चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्त सम्म प्रदेश सरकारको कुल खर्च रु. १५ अर्ब ८८ करोड २३ लाख भई गत वर्षको सोही अवधिमा रु. १९ अर्ब ७ लाख को तुलनामा ५ प्रतिशतले कमी भएको छ।

२६. यस प्रदेशको विशिष्ट राजनैतिक परिस्थितिका कारण पटक पटक बजेट निर्माण भई कार्यान्वयनमा ढिलाई भएका कारणले चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्तसम्म कुल विनियोजनको ४३ प्रतिशत खर्च भएको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ४८ प्रतिशत खर्च भएको थियो। तथापी चालु आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा ८० प्रतिशत भन्दा माथि खर्च हुने अनुमान गरेकोछु।

२७. चालु आर्थिक वर्षमा आन्तरिक राजस्व तर्फ रु. ४ अर्ब ५७ करोड संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा वैशाख मसान्त सम्ममा रु. ३ अर्ब ३ करोड २३ लाख संकलन भएको छ भने गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु. २ अर्ब ९४ करोड २९ लाख प्राप्ति भई गत आवको भन्दा चालु आर्थिक वर्षमा ३.०४ प्रतिशत वृद्धि भएको छ।

२८. चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्तसम्म स्थानीय तहलाई रू. २ अर्व २६ करोड ६३ लाख वित्तीय हस्तान्तरण भएको छ।

२९. चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्त सम्म कुल रु.२२ अर्ब १८ करोड ५१ लाख प्राप्ति भएको छ भने गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु.२४ अर्ब ३१ करोड ३३ लाख प्राप्ति भएको थियो। चालु आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा नगद मौज्दात सहित रू.३२ अर्ब ४९ करोड प्राप्त हुने संशोधित अनुमान छ।

माननीय सभामुख महोदय,

३०. प्रदेश सरकारको आगामी कार्यदिशा स्पष्ट हुनेगरी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेटका उद्देश्य, प्राथमिकता सुधारका रणनीति तथा सकारात्मक परिवर्तनका क्षेत्रहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

बजेटका उद्देश्यहरु :

(क) सरकारी, निजी र सहकारी क्षेत्रको लगानी मार्फत प्रदेशको दिगो, फराकिलो र समावेशी आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने।

(ख) प्रदेशमा उपलब्ध स्रोत साधन र अवसरको न्यायोचित वितरण मार्फत समतामुलक समाजको निर्माणमा सहयोग गर्ने।

(ग) भौगोलिक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक विविधतालाई सम्बोधन गर्दै प्रादेशिक विकासमा सन्तुलन कायम गर्ने।

(घ) पर्यटन, कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रमा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी रोजगारी सिर्जना गर्दै गरीबी न्यूनिकरण गर्ने।

(ङ) संघीयता कार्यान्वयनको लागि संघ तथा स्थानीय तहसँगको समन्वय र सहकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउने।

(च) भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापमा शुन्य सहनशीलताको नीति अंगिकार गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र सहज बनाइ सुशासन कायम गर्ने।

३१. प्रस्तुत बजेटका प्राथमिकताहरु निम्नानुसार तय गरेकोछु।

(क) पूर्वाधार विकास, (ख) पर्यटन वन वातावरण संरक्षण, (ग) कृषिको आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण, (घ) स्वास्थ्य सेवा र सामाजिक विकास, (ङ) सहकारी र गरिबी निवारण, (च) औद्योगीक विकास र निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, (छ) सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन, (ज) सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासन।

३२. सुधारका रणनीति

(क) कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, (ख) समावेशी विकास सहितको न्यायपुर्ण समाज निर्माण, (ग) शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत आधारभूत सेवा सुविधाको पहुँचमा विस्तार, (घ) यातायात, खानेपानी, सिंचाई आदी रणनीतिक महत्वको पूर्वाधारको विकास, (ङ) वन, वातावरण, जैविक विविधताको विकास एवं संरक्षण, (च) जलवायु परिवर्तन अनुकुलनता अभिवृद्धि एवं प्रभावकारी विपद् व्यवस्थापन, (छ) दक्ष, उत्तरदायी, पारदर्शी तथा नतिजामूलक प्रशासनको विकास गरी सुशासन प्रवर्द्धन।

३३. सकारात्मक परिवर्तनका क्षेत्र

(क) भौतिक पूर्वाधार, (ख) पर्यटन प्रवर्द्धन र विकास, (ग) कृषि क्षेत्रको विविधिकरण र व्यवसायीकरण, (घ) वन क्षेत्रको उत्पादकत्वमा वृद्धि, (ङ) उद्यमशीलता र औद्योगीक विकास, (च) सुशासन।

सभामुख महोदय,

३४. अब म नेपालको संविधानको धारा ६० मा उल्लिखित व्यवस्था अनुसार वित्तीय हस्तान्तरण सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु।

३५. नेपालको संविधानले निर्दिष्ट गरे बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार सूचीमा परेका विषयहरु तत् तत् तहबाट कार्यान्वयन हुने गरी राजस्व बाँडफाँड तथा अनुदान हस्तान्तरण हुने व्यवस्था मिलाएको छु। सशर्त र समपुरक अनुदान कार्य प्रगतिको आधारमा हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु।

३६. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसका आधारमा वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ स्थानीय तहलाई रु. १ अर्ब, सशर्त अनुदानतर्फ रु. २ अर्ब ९ करोड ५१ लाख र समपुरक अनुदानतर्फ रू. १ अर्ब ४८ करोड ९९ लाख समेत गरी जम्मा रु.४ अर्ब ५८ करोड ५० लाख वित्तीय हस्तान्तरण गरेकोछु।

३७. राजस्व बाँडफाँडबाट स्थानीय तहमा रु. ९५ करोड हस्तान्तरण हुने अनुमान गरेकोछु।

३८. अब म आगामी आर्थिक वर्षको प्रदेश सरकारको बजेटमा रहेका मुख्य मुख्य क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन प्रस्तुत गर्दछु :

कृषि क्षेत्रको विविधीकरण, व्यवसायीकरण र बजारीकरण

३९. गुणस्तरीय बीउको प्रयोगबाट मात्र खाद्यान्न बालीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि संभव भएकोले प्रदेशमा नै गुणस्तरीय बीउ उत्पादन, आपुर्ति र नियमनको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न तथा कोशी प्रदेशलाई धानको बीउको श्रोत केन्द्रको रुपमा विकास गर्न रु.१ करोड १८ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

४०. कृषि उत्पादनको मुख्य आधारशिलाको रुपमा रहेको माटोको गुणस्तर सुधारका लागि “स्वस्थ माटो, स्वच्छ बाली“ अभियान अन्तरगत प्रदेशका विभिन्न स्थानीय तहहरुमा स्थलगत रुपमा घुम्ती माटो शिविर संचालन गरी अस्वस्थ माटो सुधारका लागि कृषि चुन र हरियो मलको प्रयोग प्रवर्द्धन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। स्थलगत माटो परीक्षणको तथ्याङ्क डिजिटल स्वाईल म्यापमा प्रविस्ट गरी नेपालको डिजिटल स्वाईल म्याप तयार गर्ने राष्ट्रिय अभियानमा संघिय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ। रासायनिक मलको परनिर्भरतालाई क्रमशः कम गर्दै लैजान तथा माटोमा प्राङ्गारीक पदार्थ वृद्धि गर्न किसानहरुलाई प्राङ्गारीक मलको प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्न रु. २ करोड ७५ लाख बजेट व्यवस्था गरेकोछु।

४१. स्थानीय सरकारसँगको सहकार्यमा खाद्य पोषणसँग प्रत्यक्ष सरोकार राखे कोशी प्रदेशका विभिन्न स्थानमा उत्पादन हुने रैथाने बालीहरुको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन, परिकार विविधिकरण तथा बजारिकरण प्रवर्द्धन गर्न रु. १ करोड २० लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता ऐन अनुसार प्रदेश परिषद्को गठन गरिनेछ। खाद्य स्वच्छता सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था गरेकोछु।

४२. विगतका वर्षहरुमा अभ्यास गरिदै आएको प्रतिष्पर्धी कृषि अनुदान प्रणालीलाई स्थगन गरी व्यवसायिक रुपमा कृषि उत्पादन, प्रसोधन तथा बजारिकरण सम्बद्ध उन्नत प्रविधि प्रयोग तथा ब्यवसाय विस्तारका लागि अधिकतम किसानहरुको पँहुच पुग्ने गरी बैक, वित्तिय संस्था तथा सहकारी संस्थाहरु मार्फत सर्वसुलभ रुपमा कर्जा उपलब्ध गराई उक्त कर्जाको व्याज अनुदानको लागि रु. ४५ करोड रकमको व्यवस्था गरेकोछु। स्थान विशेषमा निश्चित वाली वस्तुको ब्यवसायिक उत्पादन, प्रशोधन, बजारिकरण तथा आधुनिक कृषि यन्त्र उपकरणहरु भाडामा सेवा उपलब्ध गराउने कस्टम ह्यारिङ्ग केन्द्रहरु संचालन गर्ने सहकारी संस्थाहरु समेतले समेत सहुलियत पुर्ण कर्जा व्याज अनुदान कार्यक्रममा सहभागि हुने व्यवस्था मिलाईने छ। यस कार्यक्रमबाट नेपाल सरकारको “कृषिमा लगानी दशक“ सम्बन्धी घोषणा अनुरुप निजी तथा सहकारी क्षेत्रवाट कृषिमा उल्लेख्य लगानीका लागि आधार निर्माण हुने अपेक्षा गरेकोछु।

४३. स्थानीय संभाव्यता तथा बजार संभाव्यताका आधारमा व्यवसायिक रुपमा फलफूल, चिया, कफी, मह तथा गाईभैसी, बाखा, चौरी लगायतका अन्य पशुपन्छी जन्य उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण, बजारिकरण प्रवर्द्धन आदि कार्यमा स्थानीय तहसँग सहकार्यमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी रु.१६ करोड १० लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। व्यवसायिक कृषि प्रवर्द्धनका लागि मकै उत्पादन क्षेत्रमा भूमिगत सिचाई व्यवस्थापन र आधुनिक कृषि यन्त्र उपकरणको प्रयोगमा सहयोगका लागि रु.९ करोड ५० लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

४४. अन्तर सरकार समन्वय तथा सहकार्यमा चियाको स्वदेश तथा विदेशमा बजार प्रवर्द्धन गर्न अन्तराष्ट्रिय चिया सम्मेलनको आयोजना गर्न तथा चिया टिपाई र ढुवानीका क्रममा हरियो पत्तीको गुणस्तर हास हुन नदिन आवश्यक औजार तथा सामाग्री प्रयोग प्रवर्द्धन गर्न रु.२ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकोछु।

४५. विभिन्न वाली वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन सम्बद्ध उन्नत प्रविधि प्रसारका लागि प्रदेश सरकारका निकायका अतिरिक्त प्रदेशमा अवस्थित कृषि अनुसन्धान केन्द्र, विश्वविद्यालय तथा प्राविधिक शिक्षालयसँगको सहकार्यमा स्थलगत रुपमा विभिन्न बाली वस्तुहरुको समस्यामा आधारित अनुसन्धानमूलक परिक्षण र कृषि तथा पशु सेवा प्रसार कार्यका कार्यका लागि रु.२ करोड ६० लाख बजेट व्यवस्था गरेकोछु। प्रदेशमा रहेका कृषि अध्यापन गराउने कृषि कलेज/क्याम्पसहरुबाट स्नातक अध्ययन सम्पन्न विद्यार्थीहरुलाई ईन्टनशिपका लागि कृषि ज्ञानकेन्द्र तथा भेटेनरी अस्पतालहरुमा खटाउन बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

४६. पशुपन्छीहरुमा लाग्ने खोरेत रोग नियन्त्रणका लागि रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरी अन्तरसरकार समन्वयमा कोशी प्रदेशलाई ३ वर्ष भित्र खोरेत रोग मुक्त क्षेत्र बनाउन खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजनालाई प्रदेशको प्रमुख कार्यक्रम (Flagship Program) रुपमा कार्यान्वयन शुरुवातका लागि रु. १३ करोड ५७ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। यो आयोजनाको कार्यान्वयनवाट प्रदेशमा उत्पादित दूग्धजन्य र मासुजन्य पदार्थ विदेश निर्यातमा महत्वपूर्ण योगदान हुने अपेक्षा गरेकोछु। खोरेत रोगका अतिरिक्त अन्य पशुरोगका लागि खोप व्यवस्थापन तथा महामारी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध गरेकोछु। पशुपन्छीजन्य सेवा प्रवाहका लागि प्रदेशका सबै जिल्लाहरुमा भेटेनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञकेन्द्रहरु स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

४७. व्यवसायिक किसानहरुलाई बाली, पशुपन्छी तथा मत्स्य पालनमा विद्यमान समस्या समाधान गर्न विज्ञहरुबाट स्थलगत रुपमा घुम्ती सेवा संचालनका लागि रु.१ करोड ४८ लाख रकमको व्यवस्था गरेकोछु। स्थानीय तहहरुबाट गुणस्तरीय कृषि तथा पशु सेवा प्रसारका लागि स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तथा भेटेनरी अस्पताल पुर्वाधार निर्माणका लागि रु.२ करोड ३० लाख रकमको विनियोजन गरेकोछु।

४८. उच्च उत्पादन दिने उन्नत नश्लका पशुहरुको प्रदेशमा नै आपुर्ति व्यवस्था गर्न कृत्तिम तथा प्राकृतिक पशु नश्ल सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन रु.१ करोड ६२ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। उच्च उत्पादन क्षमता भएका पशुहरुको श्रोत केन्द्र तथा फार्महरुमा उन्नत नश्लका पशुहरुको उत्पादन अभिलेखिकरण प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याउन बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

४९. पशुपन्छीबाट मानिसमा सर्ने जुनोटिक रोगहरुको सर्भिलेन्स र Anti–Microbial Resistance तथा जुनोसिस र विषादी प्रयोग न्यूनिकरण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनका साथै जैविक विषादी प्रयोग प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु।

५०. पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफूल विकास आयोजना अन्तर्गत कोशी प्रदेशका मध्यपहाड र उच्च पहाडका ७ जिल्लाका २२ स्थानीय तहहरुमा सुन्तला, कागती, जुनार, एभोकाडो, किवी, स्याउ तथा ओखर जस्ता फलफूलको क्षेत्र विस्तार तथा वागवानी फार्म फाप्लुमा फलफूल नर्सरी स्थापना र बगैचा सुदढीकरणका लागि रु.१२ करोड ४५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

उद्योग वाणिज्य र सहकारी

५१. द्वन्द पीडित, अधिकार प्राप्तिका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनका घाइते, अति विपन्न, गरिबीको रेखामुनी रहेका र बेरोजगार युवालाई उत्पादनमूलक उद्यम सञ्चालन गरी आयआर्जन गर्न आवश्यक सीप सहित प्रविधि उपलब्ध गराउन उद्यम प्रवर्द्धन तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन तथा विभिन्न उद्यम सञ्चालनका लागि आवश्यक उपयुक्त उन्नत, आधुनिक प्रविधि अवलम्बन सहयोगका लागि रु.१३ करोड १५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु। स्टार्ट अप सम्बद्ध उद्यमीलाई प्रविधि अवलम्बनमा ब्याज अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेकोछु।

५२. प्रदेशको भौगोलिक विविधता अनुरुप विभिन्न रैथाने सीप, प्रविधि तथा कच्चा पदार्थमा आधारित स्थानीय पहिचान भएका अल्लो, ढाका जस्ता वस्तुहरूको उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न क्षेत्र विशेष उद्यम प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. १ करोड ८ लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

५३. युवा, महिला तथा एकल महिला, दलित, पिछडिएका वर्ग, भिन्न क्षमता भएका व्यक्तिहरू लगायतको उद्यमशीलता तथा औद्योगिक सीप विकास गर्न र स्थापन्न उद्योगहरुमा उद्यम प्रवर्द्धन तथा स्तरोन्नतिका लागि रु. ४ करोड ४० लाख बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

५४. प्रदेशको समावेशी आर्थिक रूपान्तरणका लागि रोजगारी र आयस्तर अभिवृद्धि गर्न स्थानीय तह तथा संघसंस्थाहरूसँगको लागत साझेदारीमा वृद्धिमुखी उद्यमशीलता र रोजगारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु. २ करोड रकमको व्यवस्था गरेकोछु।

५५. वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता हकहित संरक्षणका लागि आवश्यक प्रादेशिक नीति तथा क्षेत्रगत मापदण्ड तयारीको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु। उद्योग वाणिज्य प्रशासन सम्बन्धी सेवा प्रवाह प्रभावकारी वनाउन स्थलगत रुपमा घुम्ती सेवा सञ्चालन गरिनेछ। उद्योग तथा वाणिज्य प्रशासन प्रणाली (क्ष्मृब्क) मार्फत घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरुमा रहेका कागजातहरु को अभिलेख डिजिटाईजेसन गरिनेछ।

५६. निजी क्षेत्रलाई स्वच्छ, पारदर्शी र प्रतिष्पर्धी व्यापार व्यवसायका लागि प्रोत्साहित गर्न स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा सचेतना तथा प्रचार प्रसारका कार्यक्रमहरु संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेकोछु।

५७. घरेलु मदिराको उत्पादन, ब्राण्डिङ्ग, बजारीकरण तथा विक्री गर्न संघ सरकारसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।

५८. सहकारी तथा वित्तिय विज्ञहरुको सहयोगमा सहकारी क्षेत्रको नियमन, विकास तथा व्यवस्थापन गर्न कानुनी तथा संरचनात्मक व्यवस्था गरिनेछ। स्थानीय तहको कार्यक्षेत्रमा रहेका सहकारीको नियमन सहजिकरणका लागि संयुक्त अनुगमन तथा प्रदेश कार्यक्षेत्रका सहकारीहरुको वर्गीकरण गरी संभाव्य वित्तिय जोखिमबाट जोगाउन सघन अनुगमनको व्यवस्था मिलाएको छु।

५९. उद्योग, कृषि तथा सहकारी क्षेत्रका लागि कुल रु.२ अर्ब ६७ करोड विनियोजन गरेकोछु।

सडक पूर्वाधार तथा शहरी विकास

सडक पूर्वाधारतर्फ :

६०. प्रादेशिक सडक सन्जाल गुरुयोजना कार्यान्वयनमा ल्याई गुरुयोजनामा निर्दिष्ट प्रादेशिक लोकमार्ग, प्रादेशिक मार्ग एवम् प्रदेशभित्रका पालिका केन्द्र, धार्मिक सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय गन्तव्य स्थल, औद्योगिक क्षेत्र र व्यापारिक केन्द्र जोड्ने सडकलाई विशेष प्राथमिकतामा विस्तार र स्तरोन्नती को लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु।

६१. श्रोत सुनिश्चितता भएका बहुवर्षीय सडक, सडक पुल, झोलुङ्गे पुललाई सम्पन्न गर्न र निरन्तरता दिनको लागि रु. ४ अर्ब विनियोजन गरेकोछु।

६२. पालिका केन्द्र, पर्यटकीय गन्तव्य स्थल, औद्योगिक क्षेत्र र व्यापारिक केन्द्र जोड्ने सडकलाई प्राथमिकतामा राखी सडक विस्तार तथा स्तरोन्नति गर्न रु. ३ अर्ब विनियोजन गरेकोछु।

६३. सडक सुरक्षा प्रवर्द्धन गर्न महत्त्वपूर्ण प्रादेशिक सडकहरुको लागि आवश्यक सडक सुरक्षाका लागि रु. २ करोड विनियोजन गरेकोछु।

६४. गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण को लागि एक प्रदेशस्तरीय प्रयोगशाला निर्माण गर्न तथा प्रदेशको कार्यक्रमको लागि विशेष प्राथमिकतामा परेका निर्माणाधिन कोशी रिफ्रेशमेन्ट सेन्टर र घिनाघाट-विराटचौक सडक आयोजना सम्पन्न हुने गरी आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेकोछु।

६५. पुलहरुको प्राकृतिक विपत्तबाट हुने क्षतिबाट श्रृजित हुने यातायात अवरोधलाई तत्कालै हटाई सडक संचालनमा ल्याउन २ वटा वेलिवृज जडान गर्नुका साथै २ वटा थप वेलिवृज खरीद गरी जगेडा राख रु. ७ करोड बजेट व्यवस्थापन गरेकोछु।

शहरी विकासतर्फ :

६६. स्थानीय तहको फोहोर व्यवस्थापनको लागि दुई वा दुई भन्दा बढी स्थानीय तहको सहकार्यमा रणनैतिक साझेदारी गरी पूर्वाधार निर्माण गर्न तथा झोलुङ्गे पुलमा आवश्यक प्राविधिक तथा वित्तीय सहयोगको लागि वजेट सहितको व्यवस्था मिलाएको छु।

६७. प्रदेशभरिका उदयीमान शहरहरु तथा स्थानीय तहको केन्द्रमा पर्यटन, कृषि, साना उद्योगमा आधारित आर्थिक अवसर श्रृजना हुने गरी व्यवस्थित मौलिक पहिचान सहित कम्तिमा ७ वटा बजार केन्द्र विस्तार एवम् विकासका लागि अध्ययन कार्य गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था गरेकोछु।

६८. स्थानीय निर्माण सामाग्री (सकभर कोशी प्रदेशमा उत्पादित) लाई निर्माण कार्यमा प्राथमिकतामा राखी वातावरण मैत्री निर्माण कार्य गर्न/गराउन उत्प्रेरित गर्ने गरी कार्यक्रमहरु समावेश गरेकोछु।

६९. तमोर-चिसाङ्ग बहुउद्देशीय

वांकी ४ पेजमा...

आर्थिक वर्ष...

आयोजना, केचना-सगरमाथा द्रुतमार्ग, चतरा- सगरमाथा कोरीडोर, विराटनगर एयरपोर्टलाई अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा स्तरोन्नती, चतरा-दुधकोशी जलमार्ग लगायतका रणनीतिक महत्वका आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययनका लागि नेपाल सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

७०. प्रदेश सरकारद्वारा स्थानीय तहको समन्वयमा विपन्न वर्गका लागि नीजि आवास निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

७१. सडक पूर्वाधार तथा शहरी विकासका लागि जम्मा रु. १० अर्ब ४१ करोड ५१ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा

७२. स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त भई कार्यान्वयनमा रहेका बहुबर्षिय आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखि सम्पन्न गरिदै लगिनेछ । पुराना तथा क्षतिग्रस्त सिंचाइ पूर्वाधारको रुपमा रहेको नहर र कुलो मर्मत संभार गरी नियमित रुपमा संचालनमा ल्याउने र कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा टेवा पुर्याउन तथा कन्काई र चन्दा मोहना सिंचाइ आयोजनाहरु लगायत अन्य सम्भावित सिंचाइ आयोजनाहरुको हेडवर्कस र सम्बन्धित अन्य संरचनाहरु मर्मत संभार गरी सिंचित क्षेत्र विस्तार गरी वर्षेभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा पुर्याउन बजेट रू. १ अर्व ३० करोड ४१ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

७३. खानेपानी, सिंचाइ तथा नदि नियन्त्रण तर्फका निर्माण कार्यहरुको गुणस्तर परीक्षणको प्रयोगशालाको स्थापना तथा संचालनको व्यवस्था गरेकोछु ।

७४. पहाडी सुखाग्रस्त क्षेत्रमा वर्षाको पानी पुनर्भरण (Recharge) पोखरीहरु निर्माण गरी नजिक रहेको पानीको मुललाई संरक्षण गर्दै मुलको पानी समेतलाई पुनर्भरण पोखरीमा प्रवाह गरी दीगो सिंचाइ सेवा पुर्याई कृषिउत्पादन तथा उत्पादकत्वमा टेवा पुर्याउन रु. २ करोड ८० लाख विनियोजन गरेकोछु। पहाडी क्षेत्रमा सिंचाइ सेवा नपुगेका संभाव्य टार/बेंशीहरुमा लिफ्ट सिंचाइ प्रविधि मार्फत सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराउन रु.१ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

७५. सतह सिंचाइ सेवा उपलब्ध नभएका तराई/मधेश क्षेत्रमा भूमिगत सिंचाइ प्रणाली प्रविधिद्वारा सिंचाइ सेवा विस्तार गरी बर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराईनेछ। तराई/मधेशका संभावित क्षेत्रहरुमा सतह सिंचाइ र भूमिगत सिंचाइको संयोजनात्मक उपयोग गरी बर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराउन रू. २० करोड ३० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

७६. साना किसान लक्षित "सुख्खा राहत स्यालो ट्यूबवेल सिंचाइ विशेष कार्यक्रम" मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, झापा र इलाम जिल्लामा नमूना योजनाको रुपमा संचालनका लागि रू. ६ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

७७. सिंचाइ सुविधा नपुगेको खेतीयोग्य जमिनमा सिंचित क्षेत्र बिस्तार गर्न सतह र भूमिगत जलश्रोतको विकास र विस्तारका लागि विद्युतीकरणको कार्यलाई प्राथमिकता दिएको छु । यसका लागि रू. २ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

७८. जलवायु परिवर्तनबाट भूमिगत जलश्रोतमा पर्ने असरहरु न्यूनीकरण गर्नका लागि भूमिगत जलसतह निगरानी प्रणाली (Ground Water Monitoring System) शुरु गरी चुरे भावर तथा भित्रि मधेशका क्षेत्रहरुमा भूमिगत जलको पुनर्भरण (Recharge) सम्बन्धी कार्यहरु (जस्तै :- जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, पानी पुनर्भरण (Recharge) पोखरीहरु निर्माण, चेक ड्याम निर्माण आदि) कार्यान्वयनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । प्रदेशमा भूमिगत जलश्रोतको विकासका लागि अनुसन्धनात्मक तथा अन्वेषणात्मक (Research and Investigation) एवं नदि पथान्तरणको अध्ययन अनुसन्धान कार्यका लागि रू.१ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

७९. नदी कटान, डुबान तथा आपतकालिन बाढी, पहिरो, जोखिम नियन्त्रण, रोकथाम तथा व्यवस्थापन मा स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित नवीनतम् प्रविधिको प्रयोग एवं कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित नियकासँग सहकार्य गरिनेछ। यस प्रदेशको कार्य क्षेत्रभित्र पर्ने प्रमुख नदिहरुको गुरु योजना बनाई व्यवस्थित रुपमा नदी नियन्त्रण (च्ष्खभच त्वबष्लष्लन), चेक ड्याम निर्माण तथा बायो- इन्जिनियरिङ्गका कार्यका लागि रु.४२ करोड २९ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

८०. संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, विकास साझेदार निकाय र स्थानीय उपभोक्ताको संयुक्त साझेदारीमा कोशी प्रदेशको मध्य पहाडी आठ जिल्ला (उदयपुर, ओखलढुङ्गा, खोटाङ्ग, भोजपुर, धनकुटा, तेह्रथुम, पाँचथर र इलाम) मा साना सिंचाइ कार्यक्रम (SIP) लाई निरन्तरता दिदै कृषक कुलोहरु सुधार गरी वर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा पुर्याउन रु.३६ करोड ४१ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

८१. पेट्रोलियम पदार्थको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्न विद्युतीय सवारी साधनको चार्जिङ्ग स्टेशन निर्माणका लागि रु. ३ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८२. तराई क्षेत्रमा Grid Interactive Solar Lift Project, Canal Top Solar नमूना योजनाको रुपमा विकास गरी उत्पादन भएको विद्युत भूमिगत सिंचाइ संचालनमा प्रयोग गरी बचत हुने विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण लाईनमा जडान गरी प्रविधिको उच्चतम उपयोगका लागि रू. ४ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८३. प्रदेशभित्रका सबै नागरिकहरुको घरमा आगामी २ वर्षभित्रमा विद्युत सुविधा पुर्याउन कार्ययोजना स्वीकृत गरी सम्बन्धित निकायको सहयोगमा कार्ययोजना कार्यान्वयनमा लगिनेछ। प्रदेशभित्र रहेका लघु जलविद्युत योजनाहरुको मर्मत संभारका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु । हाल सञ्चालनमा रहेका लघु जल विद्युत योजनाहरुको विस्तृत अध्ययन तथा सर्वेक्षण गरी मिनि ग्रीड बनाउने र राष्ट्रिय विद्युत प्रशारण लाईनमा जोड्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

८४. राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण नभएको क्षेत्रमा प्रदेश सरकारको पूर्ण लगानी र स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा लघु तथा साना जलविद्युत, सौर्य तथा वायु जस्ता नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिको प्रवर्द्धन एवं विस्तारको लागि बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

८५. धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुमा विद्युत र सौर्य विद्युत प्रयोग गरी सौन्दर्याकरण बढाउन, सहकारी, निजी तथा वित्तीय क्षेत्रको सहकार्यमा रुफ-टप सोलार कार्यक्रम प्रवर्द्धनका लागि रु. १ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८६. प्रदेश सरकारको लागत साझेदारीमा जनताको जलविद्युत कार्यक्रम अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको ७७.५ मे.वा.को घुन्सा खोला जलविद्युत आयोजना र ७०.३ मे.वा. को सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजनामा प्रदेशवासी जनता र प्रदेश सरकारको लगानी सुनिश्चितताको लागि रू. २ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८७. विद्युतीय सवारी साधन तथा सौर्य ऊर्जामा प्रयोग हुने व्याट्री स्वदेशमा नै उत्पादन गर्न कोशी प्रदेशभित्रका उद्योगहरुलाई प्रोत्साहनको लागि रू.७ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८८. प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, उपभोक्ता र निजी क्षेत्रसँगको सहलगानीमा स्वच्छ खानेपानी आयोजना कार्यान्वयनका लागि वित्तीय सहयोग जुटाई प्रादेशिक खानेपानी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारीमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना (WASH Plan) कार्यविधि तर्जुमा गरिनेछ। सार्वजनिक स्थानहरुमा प्रशोधित खानेपानी आपूर्तिको लागि Water ATM Machine Filter एबिलत जडानका लागि बजेट रु ३ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

८९. आधारभूत खानेपानीको सेवास्तरलाई प्रशोधन प्रणाली सहितको मध्यमस्तरको सेवामा क्रमशः स्तरोन्नति गरिनेछ । खानेपानी सेवा उपलव्ध नभएका स्थानहरुमा पम्प, लिफ्ट, डिप बोरिङ्ग तथा वर्षातको पानी संकलन मार्फत खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ। पहाडी क्षेत्रमा सुख्दै गई रहेका पानीका मूल/स्रोत संरक्षण तथा पुर्नस्थापना गरिनेछ । प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत खानेपानी सेवा प्रवाह गर्न एक घर एक धाराको अवधारणा अनुरुप खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाहरुलाई प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गर्नका लागि रू.१ अर्ब ३८ करोड १६ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

९०. प्रदेश सरकारको लगानीमा निर्माण कार्य सम्पन्न भई उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गरी सञ्चालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुका उपभोक्ता समितिले कम्तीमा १० प्रतिशत विपन्न घरधुरीहरुलाई निःशुल्क रुपमा धारा जडान गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाहरुको स्तरीकरण गरी "एक स्कीम एक आयोजना" अवधारणा अन्तर्गत आयोजनाहरुको लाभान्वित घरधुरी र लागत अनुमानका आधारमा हिमाली क्षेत्र (स्थानीय तहगत) मा ५० घरधुरी र रु.५० लाख, पहाडी र तराईका चुरे भावर क्षेत्रमा १०० घरधुरी र रु.१ करोड तथा तराई क्षेत्रमा ५०० घरधुरी र रु.५ करोडभन्दा कमका साना र प्राविधिक दृष्टिकोणले सरल प्रकृतिका आधारभूत स्तरका खानेपानी आयोजनाहरुको स्थानीय तहहरुमा सशर्त अनुदान सहित वित्तीय हस्तान्तरण गर्नका लागि रु.३ करोड २५ लाख रकम विनियोजन गरेकोछु ।

९१.कन्काई नदीमा स्थानीय तहको सहकार्यमा विद्युतीय शवदाह गृह निर्माणका लागि रु. २ करोड बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

९२. खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा क्षेत्रका लागि रु.४ अर्ब ७६ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

स्वास्थ्य सेवाको विस्तार

९३. मेची प्रादेशिक अस्पताल लाई उत्कृष्ट सेवा केन्द्र (Center of Excellence) को रुपमा विकास गर्नुका साथै प्रदेश मातहतका पाँचथर, धनकुटा, उदयपुर, संखुवासभा, खोटाङ्ग जिल्ला अस्पतालबाट गुणस्तरिय ICU-NICU सहितको सेवा प्रवाह गर्न रु.६० करोड ५५ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

९४. प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल लखनपुरलाई कोशी आयुर्वेद प्रतिष्ठानको रुपमा विकास गर्नका साथै जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र सञ्चालन तथा विस्तार, स्वस्थ जीवनशैली, आहार विहार, योग, ध्यान तथा व्यायाम प्रवर्द्धन गर्नका लागि रु.१८ करोड ५० लाख बजेटको व्यबस्थापन गरेकोछु। प्रदेश मातहतका तोकिएका अस्पताल र आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र मार्फत होमीयोप्याथि सहितको एकिकृत स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिएको छु ।

९५. औषधीय प्रयोजनको लागि गाँजाको व्यवसायिक उत्पादन गर्न संघ सरकारसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

९६. प्रदेश मातहतका सबै अस्पतालबाट विशेषज्ञ सेवा सुनिश्चितताका लागि स्वास्थ्य कर्मीलाई बिशेष भत्ताको व्यबस्था गरेकोछु । सो को लागि कुल रु. ६ करोड ८४ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु। साथै नसर्ने तथा मानसिक रोगको रोकथाम एवं स्वास्थ्य प्रबर्द्धनको लागि विशेष व्यबस्था गरेकोछु ।

९७. सुनसरी, उदयपुर, धनकुटा र संखुवासभा जिल्लामा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि आङ्ग खस्ने, पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर, प्रसब फिस्टुला तथा निःसन्तान सम्वन्धी समस्यालाई प्रदेशका आधारभुत स्वास्थ्य इकाईहरुबाट समेत नियमित स्क्रिनिङ्ग तथा उपचारका लागी आवश्यक विनियोजन गरेकोछु। साथै जिल्ला अस्पताल उदयपुर, धनकुटा, संखुवासभा एवं प्रादेशिक अस्पताल भद्रपुरबाट निःसन्तान दम्पतिका लागि निःशुल्क उपचार सेवा शुरु गर्नका लागि रु. १ करोड १० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

९८. प्रदेश मातहतका अस्पतालबाट गर्भवती परिक्षणका साथै १० वर्षमुनिका लक्षित वर्गका बालबालिकाहरुलाई निःशुल्क उपचारका लागि रु. ४ करोड २९ लाख विनियोजन गरेकोछु।

९९. वृद्धवृद्धा तथा असहायसँग स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत वृद्दाश्रम, मठमन्दिर, धर्मशाला, मानवसेवा आश्रम आदिमा निरन्तर आश्रित नागरिक साथै द्वन्द प्रभावित, एम्बुलेन्स चालक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा मार्फत स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा ल्याउनका लागि रु. २ करोड २० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१००. प्रदेश तहमा विद्युतीय स्वास्थ्य सुचना प्रणाली तथा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा सुशासनको प्रत्याभुतिका लागि नागरिक स्वास्थ्य सूचना सहायता प्रणाली एवं प्रादेशिक प्रेषण केन्द्र सञ्चालन गर्न रु.२ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१०१. जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट एचआइभी, क्यान्सर, थालसेमिया, हेमोफिलिया, सिकल सेल एनेमिया भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, सिमान्तकृत, अति विपन्न तथा द्वन्द प्रभावित लगायत हिंसामा परेका नागरिकहरुको प्रयोगशाला परिक्षणमा ९०% छुटको व्यबस्थापन गरिनेछ । गुणस्तरिय प्रयोगशाला सेवाका लागि कुल रु. ५ करोड ४६ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१०२. प्रदेशभित्रका नागरिकलाई गुणस्तरिय, सर्वसुलभ तथा अत्याधुनिक प्रविधिमैत्री स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न मातहतका अस्पतालहरु साथै स्थानिय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागि आवश्यक औजार उपकरण तथा औषधी व्यवस्थापनका लागि रु.२६ करोड ७० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१०३. प्रदेशभित्रका लक्षित समुहका नागरिकसम्म स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्याउन घुम्ती बस मार्फत आयुर्वेद तथा होमीयोप्याथी सेवा सहितको विशेषज्ञ सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि रु. २ करोड ८० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१०४. उद्योगधन्दा, कलकारखाना लगायत कार्यस्थलमा हुनसक्ने स्वास्थ्य जोखिम न्युनिकरणका लागि जनस्वास्थ्यका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ साथै महामारी रोकथाम नियन्त्रण, आपतकालिन स्वास्थ्य व्यबस्थापनका लागि पूर्व तयारी र प्रतिकार्य योजना, सर्भिलेन्स प्रणालीलाई सुदृढ रुपमा कार्यान्वयन गरि Anti–Microbial Resistance न्युनिकरणका लागि रु.७ करोड बजेटको व्यबस्था गरेकोछु ।

१०५. प्रदेश तथा स्थानिय सरकारको स्वास्थ्य अधिकारको सुचीभित्र रहेका स्वास्थ्य सेवामा प्रत्येक नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पुर्वाधार विकास तथा सुदृढिकरणका लागि रु.२५ करोड वित्तिय हस्तान्तरण गरेकोछु ।

१०६. स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्रमा रु.३ अर्ब ५८ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

सामाजिक विकास

१०७. विद्यालय शिक्षाको भौतिक तथा व्यवस्थापकीय क्षमतामा सुधार गरी पहुँच, निरन्तरता र गुणस्तर सुधार गर्न प्रदेश प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रम मार्फत विद्यालयमा स्वच्छ पिउने पानी, शिक्षण र अनुगमनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि, विज्ञान तथा गणित प्रयोगशाला, नमूना माध्यमिक विद्यालय र बालमैत्री विद्यालय स्थापना तथा भौगोलिक रुपमा विकट र दुर्गम स्थानमा आवासीय विद्यालय सञ्चालनका लागि आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१०८. शिक्षालाई उत्पादनमुखी एवं रोजगारमुलक बनाई राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिष्पर्धी बनाउन शिक्षकहरूको पेशागत क्षमता तथा वृति विकासका अवसरका लागि शिक्षक तालिम र तालिममा प्रयोगात्मक अभ्यासका लागि विज्ञान तथा गणित प्रयोगशालाको व्यस्थापन गर्न आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१०९. आर्थिक रुपले विपन्न, दलित, अल्पसंख्यक, विपन्न खस आर्य, मधेसी, मुस्लिमहरूलाई रोजगारमूलक प्राविधिक शिक्षा र सीप परीक्षणको अवसर उपलब्ध गराई आर्थिक, सामाजिक अवस्थामा परिवर्तन ल्याउन मध्यपहाडी क्षेत्रमा नमूना बहुप्राविधिक शिक्षालयको सञ्चालन, प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम प्रदायक संस्थाहरूको क्षमता अभिबृद्धि, कार्यगत अभ्यास सहितको तालिम (Apprenticeship, On the Job training,) छोटो अवधिको व्यवसायिक तालिम सञ्चालन गर्ने गरी विनियोजन गरेकोछु। सीप परीक्षण केन्द्रको सवलीकरण लगायतका कार्यक्रका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

११०. विद्यालय शिक्षाको अवसर सबैलाई उपलब्ध गराई शिक्षालाई गुणस्तरीय र नतिजामूलक बनाउन, प्रदेश शिक्षा क्षेत्रको नीति र योजना तर्जुमा, कक्षा १० को परीक्षा प्रदेश तहबाटै व्यवस्थापन गर्न आवश्यक नीतिगत तथा संरचनागत संयन्त्रको विकासका लागि बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

१११. विद्यार्थीको विज्ञान सिकाईलाई गुणस्तरीय र प्रयोगात्मक बनाउन हिमाली र पहाडी जिल्लाका विद्यालयहरूलाई दिइएको स्वयंसेवक विज्ञान शिक्षक अनुदानको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने गरी बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

११२. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयलाई प्रदेशको गौरवको शैक्षिक संस्थाको रुपमा विकास गर्न इन्जिनियरिङ र स्वास्थ्य विषयको स्नातक तहको अध्ययनलाई प्रभावकारी बनाउन का साथै विश्वविद्यालय मार्फत अध्ययन र अनुसन्धानका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विनियोजन गरेकोछ ।

११३. उच्च शिक्षामा लगानी अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय र रोजगारमुलक शिक्षाको सुनिश्चितताको लागि भौगोलिक अवस्था, विद्यार्थी संख्या र नतिजाका आधारमा सामुदायिक क्याम्पस सुदृढीकरण गर्नका लागि अनुदान र उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने अपाङ्ग तथा दलित विद्यार्थीका लागि छात्रवृति उपलब्ध गराउन बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

११४. प्रदेशमा प्रचलनमा रहेका भाषा, लिपिहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा पुरात्तात्विक सम्पदाहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र विकास गर्न र भाषा आयोगले सिफारिस गरेका भाषाहरूलाई प्रादेशिक सरकारी कामकाजको भाषाको रूपमा कार्यान्वयनका लागि आवश्यक तयारी गर्न विनियोजन गरेकोछु ।

११५. प्रदेश अन्तर्गत रहेका पाथीभरा क्षेत्र, बृहत्तर बराहक्षेत्र र हलेसी महादेवस्थान विकास समितिहरूको सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजित गरेकोछु ।

११६. प्रदेशमा खेलकुद पूर्वाधार विकास र खेलकुद गतिविधिलाई विद्यालय तहबाटै विकास गर्न तथा राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा पदक प्राप्त गर्ने खेलाडीलाई पुरस्कृत गर्न र खेल क्षेत्रको विकास एवं खेलाडीको क्षमता विकास गर्न तथा झापाको कमल गाँउपालिका मा रहेको आदिवासी जनजाति रंगशाला, पाँचथर रंगशाला निर्माणका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु। आगामी मंसिर २ देखि ७ गते सम्म कर्णाली प्रदेशको सुर्खेतमा हुने दशौं राष्ट्रिय

वांकी ५ पेजमा...

आर्थिक वर्ष...

खेलकुद प्रतियोगितामा प्रदेशको सहभागिताका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु ।

११७. धनकुटामा रहेको प्रदेश संग्रहालयलाई विविधीकरण गर्न बजेट व्यवस्था गरेकोछु । प्रदेशभित्र बहुजातीय संग्रहालय स्थापनाका लागि आवश्यक पर्ने बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

११८. श्रमिकको सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक संवाद सम्वन्धी नीति तर्जुमा गरी श्रमिक र रोजगारदाता बीच सहजीकरण गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु। सुरक्षित आप्रवासन र वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका श्रमिकहरूलाई पारिवारिक तथा सामाजिक पुन: एकीकरणका लागि आवश्यक बजेटको प्रवन्ध गरेकोछु ।

११९. लैंगिक हिंसा पीडित महिला तथा बालिकाको संरक्षणका लागि प्रदेश सरकारद्वारा सञ्चालित दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृहका साथै स्थानीय स्तर र जिल्लास्तरमा स्थानीय तह र सामाजिक विकास संस्था मार्फत सञ्चालनमा रहेका अल्पकालिन सुरक्षित आवास गृह सञ्चालनका लागि विनियोजन गरेकोछु ।

१२०. प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र साझेदार संस्थाको त्रिपक्षीय लागत साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रमलाई वि.सं २०८२ सम्ममा प्रदेशका १३७ वटै स्थानीय तहमा विस्तार गर्ने गरी विनियोजन गरेकोछु ।

१२१. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, आदिवासी, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, एकल महिला लगायत पछाडि परेका व्यक्ति, वर्ग र समुदायको विकासका लागि लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था गरेकोछु ।

१२२. सामाजिक क्षेत्र विकासका लागि रु.१ अर्ब ९८ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

पर्यटन विकास

१२३. "कोशी प्रदेशको विकासको आधार, सवल पर्यटकीय पूर्वाधार" भन्ने मूल मर्मलाई आत्मसात गर्दै संघ, स्थानीय तह र नीजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा संचालन गर्ने गरी प्रदेशभित्रका सम्भाव्य पदमार्गहरु (चियाबारी, फाल्गुनन्द, लाली गुराँस रमुन्धुम) निर्माण गरी पदमार्गमा आधारित पर्यटन विकास आयोजना संचालन गर्न आवश्यक विनियोजन गरेकोछु । तोप्केगोला लोदिङ क्षेत्रलाई मोटरबाटो रहित पर्यटकीय पदमार्गको रुपमा विकास गर्ने प्रबन्ध गरेकोछु ।

१२४. कोशी प्रदेशभित्रका प्राकृतिक, साँस्कृतिक, धार्मिक पर्यावरणीय, साहसीक पर्यटकीय क्षेत्रहरुको विकास एवं प्रवर्द्धनका कार्यहरुलाई प्राथमिकतामा राखी विनियोजन गरेकोछु । नेपालका प्रथम जगत गुरु मोहनशरण देवाचार्यज्यूको नेतृत्वमा हुने महाकुम्भ मेलास्थल पवित्र चतराधामलाई कुम्भ नगरीको रुपमा घोषणा गरी आवश्यक पूर्वाधार निर्माण एवं स्तरोन्नतीका लागि प्रबन्ध मिलाएको छु । साथै विराटनगरमा संचालन हुने बृहत राधाकृष्ण रथयात्रालाई सम्वोधन गर्ने गरी आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१२५. मुख्य धार्मिक पर्यटनका केन्द्रहरु पाथीभरा, बराहक्षेत्र, हलेसी, तुवाचुङ जायजुङ, सिलौटी लब्रिकुटी, खुवालुङ जस्ता क्षेत्रहरुको पर्यटन विकास र विगत वर्षहरुमा निर्माण शुरु गरी अधुरो अवस्थामा रहेका क्रमागत तथा बहूवर्षिय योजनाहरुका लागि आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१२६. प्रदेशको समग्र पर्यटन क्षेत्रको विकास प्रवर्द्धन, प्रचारप्रसार मार्फत आन्तरिक, भारतीय तथा तेस्रो मुलुकका पर्यटकहरुको आगमन अभिवृद्धि गरी स्थानीय, प्रादेशिक तथा राष्ट्रिय अर्थतन्त्र अभिवृद्धिका लागि वि.सं. २०८२ लाई कोशी प्रदेश पर्यटन वर्षको रुपमा मनाउन रु.१० करोड विनियोजन गरेकोछु ।

१२७. पर्वतीय पर्यटन विकास का लागि अन्तर्राष्ट्रिय सगरमाथा महोत्सव, प्रकृतिमैत्री पर्यापर्यटनका लागि अन्तर्राष्ट्रिय लाली गुराँस महोत्सव लगायत परम्परागत खाना तथा साँस्कृतिक महोत्सव, घरवास पर्यटन प्रवर्द्धन जस्ता कृयाकलाप हरु संचालन गर्न आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१२८. पर्यटन प्रवर्द्धनको संस्थागत विकासका लागि प्रदेश पर्यटन बोर्ड र पर्वतारोहण सम्बन्धि तालिम र अध्ययन अनुसन्धानका लागि पासाङ ल्हामु पर्वतारोहण अध्ययन प्रतिष्ठान गठन गर्न आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

वन व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षण

१२९. समृद्धिका लागि वन व्यवस्थापन भन्ने मूल ध्येयका साथ प्रदेशको अधिकार क्षेत्र भित्रका सबै प्रकारका वनको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन मार्फत वन पैदावारको उत्पादन अभिवृद्धि गरी प्रदेशमा काठको आपूर्ति सहज गराउँदै काठको आयातलाई न्यूनिकरण गरिनेछ । वन्यजन्तु, वनस्पति र जैविक विविधताको यथोचित संरक्षण, सदुपयोग र दीगो व्यवस्थापन गर्न कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

१३०. हिमाली तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा बहुमुल्य जडीबुटीको उत्पादन, संकलन तथा प्रशोधन गरी मुल्य अभिवृद्धि गर्ने उद्यमको प्रवर्द्धन मार्फत ग्रामिण क्षेत्रमा रोजगारी सिर्जना र आयआर्जन अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

१३१. झापा, मोरङ र सुनसरी लगायतका जिल्लाहरुमा समस्याको रुपमा रहेको मानव वन्यजन्तु द्वन्द्वको अवस्थालाई सम्वोधन गर्न वन्यजन्तु संरक्षण, पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, राहत तथा क्षतिपूर्ति र बाली बिमा लगायतका कार्यक्रमहरु समावेश गरी मानव हात्ती सहअस्तित्व कार्यक्रम संचालन गर्ने साथै बाँदर लगायतका वन्यजन्तुले गर्ने क्षती तथा सोको उपयूक्त समाधानका लागि अध्ययन गराउने गरी विनियोजन गरेकोछु ।

१३२. "व्यवस्थित जलाधार, समृद्धिको आधार" को मर्मलाई आत्मसात गरी समुदायमा आधारित एकिकृत भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यक्रम लगायत बहुउपयोगी भूमीगत जल पुनर्भरण पोखरी निर्माण अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१३३. प्रदेशको जलाधार व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी संवेदनशील तथा जोखिमयुक्त जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, भूक्षय रोकथाम तथा पहिरो नियन्त्रण, कुवा तथा पानीको मुहान संरक्षण, आकस्मिक बाढी तथा भू-संरक्षण लगायत भू-संरक्षणमैत्री संरचना निर्माणका लागि आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१३४. वातावरणीय अनुकूलन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउँदै जलवायू परिवर्तनका प्रभावहरुलाई न्यूनिकरण तथा अनुकूलन गर्न सरोकारवाला निकायसँगको समन्वय र सहकार्यमा स्थानीय समुदायको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि र जलवायू उत्थानशील विकासलाई संस्थागत गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गर्न आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१३५. पर्यटन, वन तथा वातावरण क्षेत्रको विकासका लागि रु. २ अर्ब ८२ करोड बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

शान्ति सुरक्षा तथा कानूनी शासन

१३६. प्रदेशको शान्ती सुरक्षा व्यवस्थापनमा प्रदेश सरकारलाई संविधान प्रदत अधिकारलाई प्रभावकारी रुपमा प्रयोग गर्न प्रहरी समायोजनमा विशेष पहल गरी सुरक्षा निकायको भौतिक अवस्थाको सुदृढीकरण, सिमा सुरक्षा कार्यमा समुदायको परिचालन, सुरक्षाकर्मी को क्षमता विस्तारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१३७. लागु औषध सेवन तथा ओसार पसार नियन्त्रण, मानव बेचविखन नियन्त्रण गर्न बलियो निगरानी प्रणाली स्थापित गरी सरकार, गैह्रसरकारी संस्था समुदाय तथा नागरिक समाजको सहकार्य र साझेदारीका लागि आवश्यक विनियोजन गरेकोछु ।

१३८. सरकारी, सार्वजनिक तथा गुठी जमिनहरुको अभिलेख अद्यावधिक गरी त्यस्ता जमिनहरु को उचित संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु । मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुको सेवा सुदृढीकरणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१३९. संघीय एवम् स्थानीय सरकारसँगको साझेदारीमा मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित निजी आवासहरुको पुनर्निमाण कार्य हुदै आएकोमा आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ देखी मनसुनजन्य विपद्का साथै आगलागीजन्य विपदवाट प्रभावित निजी आवासहरुको पुनर्निमाणमा समेत लागत साझेदारीमा काम गर्न रु. ४ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

१४०. प्रदेशभित्रका सञ्चार संस्थाहरुको संस्थागत विकास र सञ्चारकर्मीहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । प्रदेशभित्र कृयाशील सञ्चार माध्यमहरुको अभिलेख सुचिकृत गरी लोक कल्याणकारी विज्ञापन उपलब्ध गराईने छ। विज्ञापन वितरण प्रणालीलाई समन्यायिक बनाउन एकद्वार प्रणालीवाट प्रदेश सरकारका निकायहरुले वितरण गर्ने विज्ञापन विवतरणको प्रवन्ध मिलाईने छ। सञ्चार क्षेत्रको विकासका लागि रु.२ करोड ५० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१४१. कोशी प्रदेश भित्र निर्माण हुने चलचित्रहरुको प्रवर्धनका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ। चलचित्र सम्वन्धी संघ संस्थाहरुको समन्वय र साझेदारीमा चलचित्र महोत्सव, चलचित्र छायाङ्कन स्थलहरुको पहिचान एवम प्रवर्द्धन, कोशी प्रदेशका अग्रज कलाकार एवम चलचित्र निर्माता निर्देशकहरुको सम्मानका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । चलचित्र क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१४२. यातायात कार्यालयहरु को सेवालाई डिजिटलाइजेशन गरी सेवाग्राहीले अनलाईनवाटै राजस्व भुक्तानी लगायतको सुविधा उपयोग गर्न सक्ने र सवारी यातायात अभिलेख प्रणालीलाई विद्युतीय माध्यमवाटै व्यवस्थापन गरिनेछ । सवारी चालक अनुमती पत्र छपाई र वितरण प्रदेश तहबाटै हुने व्यवस्था मिलाइएको छ। यातायात क्षेत्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि रु. २० करोड विनियोजन गरेकोछु ।

१४३. सडक दुर्घटना न्युनिकरणका लागि दुर्घटना संवेदनशील स्थानहरुको पहिचान गरी सडक सुरक्षाका लागि आवश्यक संकेत एवम संरचनाहरु निर्माण गरिनेछ। सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल र नेपाल प्रहरीका सुरक्षाकर्मी लाई दुर्घटनाको स्थानमा उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक तालिमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

१४४. प्रदेश विपद् पोर्टल र प्रदेश विपद् नक्साङ्कनलाई अनलाईन प्रणालीमा आधारित बनाईनेछ। विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्व तयारी मार्फत जोखिम क्षेत्रको पूर्व मापन, जोखिम न्यूनीकरण गर्ने र आकस्मिक रुपमा आइपर्ने विपद्का घटनाहरुमा तत्काल राहत र पुन: स्थापनाका कार्यक्रमहरु तीनै तहका सरकार तथा सरोकारवालाको समन्वयमा प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु। यसका लागि रु.३ करोड ९० लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१४५. निर्माणाधीन मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक सेवा केन्द्रहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ। थप स्थानीय तहहरुसँग समन्वय गरी सेवा केन्द्रहरुको विस्तार गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक सेवा केन्द्रका लागि रु.८ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

१४६. भारतीय सवारी साधनलाई पटके रुपमा रुट इजाजत पत्र जारी गर्नको लागि काकडभिट्टा, जोगवनी र भण्टाबारीमा बिट स्थापना गरी सेवा विस्तार गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु। १४७. शान्ति सुरक्षा, कानूनी शासन र संचार क्षेत्रको समग्र विकासका लागि रु.१ अर्ब ३ करोड बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

मानव अधिकार, सुशासन र सेवा प्रवाह

१४८. संविधान प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरी संघीयता कार्यान्वयन तथा सुदृढीकरण गर्न, प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकारको तर्फबाट तयार गर्नुपर्ने कानूनहरू पहिचान गरी सम्बद्ध निकायहरूसँगको समन्वय, सहयोग र सहकार्यमा निर्माण तथा सामयिक परिमार्जन गर्न र नेपाल पक्ष राष्ट्र भएका मानव अधिकार सम्बन्धी सन्धी सम्झौताहरूको कार्यान्वयनका लागी आवश्यक नीति निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१४९. मन्त्रिपरिषद् बैठकले गरेका निर्णय र सो को कार्यान्वयनको प्रगतिको विद्युतीय अभिलेखीकरण गरी सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनुका साथै "कोशी प्रदेश दर्पण (जर्नल) प्रकाशन कार्यको शुरुवात गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

१५०. प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानलाई सक्षम, व्यावसायिक, प्रतिस्पर्धी, सामयिक एवम् पूर्वाधारयूक्त बनाउन तथा लक्षित वर्ग, समुदाय तथा युवालाई सरकारी सेवामा आकर्षित गर्न लागत सहभागितामा आधारित सरकारी सेवा प्रवेश तयारी कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

१५१. स्थानीय तह र प्रदेशको सुशासन तथा सेवा प्रवाहमा सुधार गर्न स्वच्छता, निष्पक्षता र योग्यता प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी योग्यतम र उच्च नैतिकता भएका जनशक्तिको पदपूर्ति र विकास गर्नका लागि प्रदेश लोक सेवा आयोगलाई थप सक्षम सुदृढ र प्रविधिमैत्री बनाउँदै लैजान वजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

१५२. प्रदेश निजामती सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू सेवा निवृत्त भएपछि निजहरूले पाउने सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनको लागि योगदानमा आधारित निवृत्तभरण कोष र स्थानीय तहका कर्मचारीका लागि उपदान तथा निवृत्तभरण कोषका लागि आवश्यक व्यवस्था गरेकोछु ।

१५३. सार्वजनिक प्रशासनको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै चुस्त र सक्षम बनाइ नतिजामुखी प्रशासनको विकास गरिनेछ । प्रदेश र स्थानीय तहबाट हुने सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापमा शुन्य सहनशीलताको नीति लिइनेछ र सुशासनयुक्त शासकीय प्रणालीलाई स्थापित गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेकोछु ।

१५४. कानुन निर्माण प्रक्रिया लाई समृद्ध बनाउन प्रदेश सभामा दर्ता हुन आएको विधेयक माथि सरोकारवाला एवम् विज्ञसँग छलफल तथा सुझाव संकलन गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१५५. संसदीय निगरानी प्रक्रियालाई थप सवल, सक्षम एवम् प्रभावकारी बनाउन प्रदेश सभाका विषयगत समितिका माननीय सदस्यहरु र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

१५६. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन प्रदेशमा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई काम प्रति उत्प्रेरित र जवाफदेही बनाउन प्रोत्साहन स्वरुप विद्युतीय हाजिरीका आधारमा उपलब्ध गराउँदै आएको खाजा खर्चलाई निरन्तरता दिएकोछु ।

१५७. प्रदेश सरकारले निर्माण गरेका भौतिक पूर्वाधारहरुमा स्थायी रुपले निर्माणको परिचय खुल्ने गरी परिचय पाटी राखे व्यवस्था मिलाएकोछु ।

१५८. मानव अधिकार, सुशासन र सार्वजनिक प्रशासनको व्यवस्थापनका निम्ति रु.३८ करोड ४५ लाख रकम व्यवस्था गरेकोछु ।

अर्थ, योजना, तथ्याङ्क र विकास

१५९. प्रदेश कर तथा गैर कर सम्बन्धी विद्यमान कानून परिमार्जन गरी कर प्रशासन र राजस्व चुहावट नियन्त्रणको प्रावधान समेत समावेश गरी नयाँ ऐन तर्जुमा गर्नुका साथै प्रदेशको एकल अधिकार क्षेत्रमा रहेको कृषि आय र अन्य आन्तरिक राजस्वका दायरा विस्तार गरी कर संकलन गर्न आवश्यक कानूनी तथा प्रशासनिक व्यवस्था मिलाएकोछु ।

१६०. गुणस्तरीय बीमा प्रणाली मार्फत प्रदेशका सबै नागरिकसम्म बीमाको पहुँच उपलब्ध गराउन बीमा सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा कानून तर्जुमा गरिनेछ। जीवन, सम्पत्ति तथा दायित्वमा हुने जोखिमको न्यूनीकरण गर्न बीमा सेवालाई प्राथमिकता क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेकोछु ।

१६१. प्रदेशको सन्तुलित विकासका लागि आयोजनाको पहिचान, विश्लेषण, छनौट र प्राथमिकीकरणलाई व्यवस्थित बनाई आयोजना बैंकलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। प्रदेशस्तरीय आयोजनाहरुको छनौट, व्यवस्थापन, र संचालन सम्बन्धी छुट्टै एकीकृत आयोजना व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरिनेछ।

१६२. सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययीता कायम गर्ने नीतिगत व्यवस्थालाई प्रभावकारी रुपमा लागु गरिनेछ। साथै मन्त्रालय र निकायको चालु प्रकृतिका खर्चलाई कार्यक्रम खर्चबाट व्यहोर्ने प्रवृत्ति निरुत्साहित गरिनेछ । आयोजना सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति प्रदेश निजामती सेवाबाट खटाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६३. सार्वजनिक निकायको अनुगमन तथा भ्रमणलाई थप व्यवस्थित गर्न भ्रमण खर्च तथा अनुगमन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरिनेछ ।

१६४. आयोजनाको प्रशासनिक कन्टिन्जेन्सी खर्च व्यवस्थापनका लागि नीतिगत र कानूनी व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६५. परामर्श सेवा लिने मापदण्ड समेत समावेश गरी प्रदेशको सार्वजनिक खर्चको मापदण्डलाई आवश्यक परिमार्जन गरिनेछ। सार्वजनिक सुनुवाई, वित्तीय प्रतिवेदन एवम् बिल सार्वजनिक गरी सरकारी खर्चमा पारदर्शिता कायम गरिनेछ ।

१६६. इन्धन सुविधा प्राप्त गर्ने पदाधिकारी तथा कर्मचारीले मापदण्ड अनुसार पाउने इन्धन वापतको रकम मासिक रुपमा भुक्तानी दिन आवश्यक नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था मिलाइनेछ।

१६७. प्रदेशका अन्य सरकारी कोषको परिचालनको अवस्था बारे अध्ययन तथा विश्लेषण गरी नेपालको संविधानको प्रावधान अनुसार विनियोजन ऐन बमोजिम सबै सरकारी कोष परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ। विगत लामो समयदेखि संचालनमा नआएका सरकारी कोष खारेज गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु ।

१६८. कोशी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/०८२- २०८५/०८६) को लक्ष्य, उद्देश्य हासिल गर्न क्षेत्रगत रणनीतिक कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१६९. आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको समीक्षा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ। बेरुजु फस्यौंटको अनुगमन गरी कायम बेरुजु फस्यौट गर्न जोड दिइनेछ ।

१७०. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन गर्न प्रदेश तथा मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिलाई सक्रिय बनाई नियमित रुपमा समीक्षा गरिनेछ। प्रदेशस्तरीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन दिग्दर्शन, २०८० को कार्यान्वयन गरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई व्यवस्थित र उपलब्धिमूलक बनाइनेछ ।

१७१. अतिविपन्न, गरिबीको रेखामुनि रहेका र बेरोजगार युवालाई मागमा आधारित उत्पादनमूलक कार्यक्रम संचालन गरी आयआर्जन गर्न आवश्यक सीप र प्रविधि उपलब्ध गराई स्वरोजगार बन्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१७२. प्रदेश स्तरको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अद्यावधिक गरी प्रदेश अन्तरगतका सरकारी निकायका घर, जग्गाको स्वामित्व तथा भोगाधिकार प्रदेशमा रहने गरी संघबाट हस्तान्तरणका लागि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।

वाँकी अंश अर्को अंकमा आउनेछ